سرخدونه او اداری تشکیلات

۱ سوال: افغانستان موقیعت تشریخ کړی؟

۱ځواب: افغانستان په شمالی نیمه کره د شمالی عرض البلدونو ۲۹ درجو ۲۲ دقیقو او ۵۳ ثانیو او ۳۸ درجو ۲۹ دقیقو او ۲۸ ثانیو او ختیځه نیمه کره کی د ختیځ طول البلدونو ۶۰ درجو، ۲۸ دقیقو او ۴۱ ثانیو او ۷۴ درجو ، ۵۱ دقیقو او ۴۷ ثانیو تر منځ موقعیت لری.

۲ سوال: د افغانستان مساخت ځومره دی؟

۲ ځواب: ۶۵۲۰۰۰ کیلو متره مربع دی

۳سوال: د افغانستان بحر یا سمندر ته ځومره فاصله ده؟

۳ځواب:د افغانستان بحر یا سمندر ته ۳۹۰ کیلو متره فاصله ده د هلمند ولایت د کشتګان غر د مزاری د کوتل څخه

۴سوال: د افغانستان ځلورخواووی تشریخ کړی؟

۴ځواب: د هیواد په شمال کی د د منځنی اسیا د تاجکستان، ازبکستان، او ترکمستان، له هیوادونو په لویدیځ د ایران له اسلامی جمهوریت او په ختیځ او جنوب کی د پاکستان له اسلامی جمهوریت او په شمال ختیځ کی ۹۲ کیلو متره فاصله د چین هیواد سره ګډه پوله لری.

۵سوال: سرخد تعریف کړی؟

۵ځواب: هغه نقطه چی دوه هیوادونه سره بیلوی.

شمالی سرخدونه

۶سوال : په ۱۹ پیړئ کی د کومو دولتونو لخوا د افغانستان زیاتی برخی جلا شوی ؟

۶ځواب: په ۱۹ پیړی کی د انګلیسانو او تزاری روسیی دولتونو لخوا د افغانستان څخه جلا شوی.

۷سوال: د افغانستان شمالی سرحدونه د چا لخوا لاسلیک کیدل یا ټاکل کیدل ؟

۷ځواب: د افغانستان د مخلی خکومتونو د مرکزی اسیا د خانانو لخوا او د ماورالنهرء د امیرانو تر منځ لاسلیک کیدل یا ټاکل کیدل.

۸سوال: انګلسیانو چې [illegible] څه عکس العمل ښودل؟

۸ځواب:په مرکزی اسیا کی د روسی د پیشرفت څخه په ویره کی شول، امیر شیرعلی خان یی سرخدونو ته وهڅاوه چی له تزاری روسی سره یی وټاکی ، او د بهرنیو چارو وزیر لارد ګرینویل او د روسی د بهرنیو چارو وزیر پرنس ګور چکوف د افغانستان او تزاری روسی تر منځ د سرخدی کرښی د تثبیت لپاره وټاکل شول.

۹سوال: امیرشیرعلی خان شمالی سرخدونو ته چا وهڅاوه؟

۹ځواب:انګلسیانو

۱۰سوال: د امیر شیر علی خان سرخدی کرښه د چا په واسطه لاسلیک او د کوم ځای څخه کوم ځای پوری وه؟

۱۰ځواب: د افغانستان د سفیر په واسطه او د روسیه خارجه چارو وزیر لخوا لاسلیک او د زرکول څخه تر خماب پوری وه د ۱۲۰۰کیلو مترو په اوږدوالی لاسلیک شوه.

۱۱سوال: ۱۹۴۶م کال کی کومه نقطه د سرخد په توګه وټاکل شوه؟

۱۱ځواب: په ۱۹۴۶م کال کی د پنجدی او آموسیندونه د سرخد په توګه وټاکل شو.

دریجوی سرحدی کرښه

۱۲سوال: ریجوی سرخدی کرښه کوم شخص عوښتل چی لاسلیک کړی؟

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ځواب: امیرعبدالرحمن
۱۳سوال:په څوم کال د دری هیوادونو افغانستان ، انګلستان او روسیه تر منځ پریکړه وشوه چې د ریجوی سرخد د ټاکلو لپاره سرخس ته خاضر شی؟
۱۳ځواب: ۱۸۸۹م کال د دری هیوادونو افغانستان ، انګلستان او روسیه تر منځ پریکړه وشوه چې د ریجوی سرخد د ټاکلو لپاره سرخس ته خاضر شی.
۱۴:سوال: افغانانو د چا تر مشری لاندی د پنجدی ملاتړ وکړ او دعه ملاتړ د چا په وړاندی وه.
۱۴ځواب: د جنرال عوث الدین تر مشری لاندی د پنجدی ملاتړ وکړ او دعه ملاتړ د روسیانوپه وړاندی وو.
۱۵سوال: په څوم کال کی روسیانو پنجده او اق تپه اشغال کړه؟
۱۵ځواب: په ۱۸۸۵ م کال یی پنجده او اق تپه اشغال کړه.
۱۶سوال : ریجوی سرخدی کرښه د څومره کلونو په موده کی د څومره اوږدوالی په لړلو تثبیت شوه:
۱۶ځواب: ریجوی سرخدی کرښه د څلور کلونوپه موده کی ۵۴۰ کیلو متره په اوږدوالی تثبیت شوه.

شمال ختیځ سرحدونه

۱۷سوال: د هیواد د شمال ختیځ سرخدات راوپیژنی؟
۱۷ځواب: د هیواد په شمال کی دوه سرحدونه دی ۱ د پامیر سرحدی کرښه د افغانستان او تاجکستان تر منځ ۲ او بله یی د افغانستان او چین تر منځ ده
۱۸سوال:د شمال ختیځ سرخد باندی د کومو هیوادونو لخوا خبری وشی؟
۱۸ځواب: د انګلسیانو، روسانو او افغانستان تر منځ خبری وشوی.
۱۹سوال:انګریزانو د شمال ختیځ سرخدونو د معلومولو سره ولی د لچسپی درلوده؟
۱۹ځواب: ځکه هغوی غوښتل چی د خپلو لاندی شوو سیمواو تزاری روسی تر منځ یوه بی طرفه سیمه ولری.
۲۰سوال: د چین سرخدی کرښه د کوم باچا په وخت کی او په کوم کال تثبیت شوه؟
۲۰ځواب: د محمد ظاهر شاه د پاچاهی په وخت کی په ۱۳۴۳هـ ش کال کی تثبیت شوه.

ختیځ او جنوبی سرحدونه

۲۱سوال: د احمد شاه بابا د واکمنی نه وروسته کومی منطقی د افغانستان څخه بیلی شوی او ولی؟
۲۱ځواب: کشمیر، لاهور، پنجاب، پیښور، اسماعیل دیره او د سدوزیو او محمدزیو د اختلاف په وجی له افغانستان څخه بیلی شوی.
۲۲سوال: په کوم کال د جنرال رابرت په مشری زیاته قوه را داخل شوه او څه یی غوښتل؟
۲۲ځواب: ۱۸۹۳کال باندی هیواد ته را داخل شوه او غوښتل یی د جنرال رابرت سیاسی هییات له یوی عسکری فرقی سره په جلال اباد کی ومنی.
۲۳سوال:ډیورند په کوم کال باندی د ډیورند کرښه په امیر عبدالرحمن باندی په کوم ځای کی امضاء کړه؟
۲۳ځواب:په ۱۸۹۳کال په چهلستون مانی کی لاسلیک کړه.
۲۴سوال: د دیورند کرښه په کوم کال او چیرته اوږدوالی یی د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری دی او کومی سیمی ددی په ذریعه بیلی شوی؟
۲۴ځواب: ډیورند کرښه د کلیک د کوتل څخه ، د واخجیر کوتل ، واخان ، او چترال په جنوب حتیځ کی د بلوچستان او ملک سیاه ترغره پوری د هیواد په جنوب لویدیځه زاویه کی د ۱۹۲۰ کیلو مترو په اوږدوالی وټاکل شوه. او د چمن ، پښین، وزیرستان ، کرم ، پاړه ، چنار، افریدی ، باجوړ ، سوات او چترال منطقی له افغانستان څخه بیلی شوی.
۲۵سوال: انګریزانو په کال کی څومره پیسی امیرعبدالرخمن ته ورکولی او د تړون وروسته څوته لوړی شوی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵ځواب:انګریزانو په کال کی امیرعبدالرحمن ته ۱۲۰۰۰۰۰ پیسی ورکولی او د ترون نه وروسته یی ۶۰۰۰۰۰ ورزیاتی کړی.

لویدیځ سرحدونه

۲۶سوال: په لویدیځ کی څو سرخدونه موجود دی؟
۲۶ځواب: په لویدیځ کی دوه سرخدونه موجود دی ۱ : مکمهان۲: فخری سرخدونه دی.
۲۷سوال: امیر شیرعلی خان په وخت کی کومی قبیلی د ایران تابعیت ومانه؟
۲۷ځواب: امیرشیر علی خان د واکمنی په وخت کی د سربند د قبیلی مشر غلی خان په نوم له خپلی قبیلی سره د ایران تابعیت ومانه او ځان یی د خپلی قبیلی سره د ایران دولت ته تسلیم کړ. ه.
۲۸سوال: د کوم حکومت څخه افعانستان عوښتنه وکړه چی د دوی تر مینځ سرخد وټاکی؟
۲۸ځواب: د هند وایسرا څخه یی غوښتنه وکړه.
۲۹سوال: په ۱۲۷۴کال کی بیا د مکمهان کرښی په باره کی کوم مشکلات پیدا شو؟
۲۹ځواب: څرنګه چی نوموړی نقطه د هلمند د سیند پر اساس په نښه شوی وه ، او د ځمکی پر اساس نه وه په نښه شوی ، نو له همدی امله د هلمند د سیند د مسیر د تعیرله کبله بیا مشکلات پیدا شوه.
۳۰سوال: انګریزانو د چا تر مشری لاندی د سرخدی کرښی د معلومولو لپاره هییات راولیږه؟
۳۰ځواب:د ګولد سمیت تر مشری لاندی.
۳۱سوال: مکمهان هییات څو کاله په دی خبری وکړی او د چا د واکمنی په وخت کی یی دا کرښه تعین کړه او د کوم ځای نه کوم ځای پوری وه؟
۳۱ځواب: نوموړی هییات ۲ کاله او ۳ میاشتی په دی باندی خبری وکړی او د امیر خبیب الله خان په وخت کی یی دا کرښه تعین کړه ، او دا کرښه د ملک سیاه له عره څخه تر سیاه کوه پوری وه.
۳۲سوال: فخری سرخدی کرښه د چا په واسطه د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری وه؟
۳۲ځواب: د امیر عبدالرخمن په واسطه سیاه کوه څخه تر ذوالفقار دری پوری وه.
۳۳سوال:د فخری سرخدی کرښه د کوم هییات پواسطه تعین شوه؟
۳۳ځواب: دا کرښه د ترکیی هییات لخوا چی جنرال فخرالدین التایی نومیده په واسطه تعین شوه.
۳۴سوال:د فخری کرښی څومره اندازه د ځمکی پر مخ او څومره یی د هریرود د سیند پواسطه ښودل شوی ده؟
۳۴ځواب: د سیاه کوه څخه تر اسلام قلعه پوری د ځمکی پر مخ او د اسلام قلعه څخه تر ذوالفقار دری پوری د هریرود د سیند پواسطه ښودل شوی ده.

اداری تشکیلات

۳۵سوال:د امان الله خان د وخت اداری تشکیلات کوم دی؟
۳۵ځواب: پنځه ولایتونه او څلور اعلی حکمتونه وو. لکه مشرقی سمت، جنوبی سمت، میمنه او فراه څخه عبارت دی او ولایتونه کابل ، کندهار ، هرات، ترکستان،او قطغن،
۳۶سوال: د امان الله خان وخت اداری تشکلات کومی ستونزی لرلی ولیکی؟
۳۶ځواب: لاري ډیری اوږدی وی ، عرونه ، پراخی او سوځونکی دښتی وی او د حمل نقل ستونزی وی.
۳۷سوال:په کوم کال کی زموږ هیواد په ۲۹اداری واخدونو یا ولایتونو باندی وویشل شو؟
۳۷ځواب:په ۱۳۴۳لمریز کال کی زموږ هیواد په ۲۹ واخدونو یا ولایتونو باندی وویشل شو.
۳۸سوال: د ولایت ټولی خواوی د چا لخو اداره کیدی؟
۳۸ځواب: د ولایت ټولی خواوی د والی لخوا اداره کیدی.
۳۹سوال:۱۳۷۰کال کی هیواد په څو ولایتونو وویشل شو؟
۳۹ځواب: په ۳۲ ولایتونو وویشل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۰سوال: په دی وروستیو کلونو کی زموږ هیواد په څو ولایتونو او څو ولسوالیو وویشل شو؟
۴۰ځواب: په دی وروستیو کلونو کی زموږ هیواد په ۳۴ ولایتونو او ۳۶۴ ولسوالیو باندی ویشل شو.

د هیواد په پرمختیا کی د نفوسو اهمیت

۴۱سوال: نفوس تغریف کړی؟
۴۱ځواب: نفوس د هیواد له ټولو اوسیدونکو څخه عبارت دی.
۴۲سوال: کوم لاملونه د نفوسو په تمرکز باندی اعیزه کوی؟
۴۲ځواب: اقلیمی شریط ، د ځمکی د جوړښت شرایط ، او نور اقتصادی ، بشری او سیاسی لاملونه د نفوسو په تمرکز باندی اعیزه لری.
۴۳سوال: د پورتنیو لاملونو په نظر کی نیولو سره د زراعت له نظره کومی سیمی ګڼ نفوس لری؟
۴۳ځواب: حاصلخیزی سیمی لکه ننګرهار، لوګر، کاپیسا ، لغمان ، او پروان کی په زیات شمیر نفوس ځای په ځای شوی دی.
۴۴سوال: څو فیصده خلک په کلیو او څو فیصده په ښارونو کی اوسیږی؟
۴۴ځواب: ۸۰سلنه خلک په کلیو او ۲۰ سلنه خلک په ښارونو کی اوسیږی .
۴۵سوال: د سیاسی بدلونونو له مخی زیات شمیر خلک په کومو ښارونو کی اوسیږی؟
۴۵ځواب: په کابل ، جلال اباد ، مزار شریف ، هرات او داسی نورو ښارونو کی زیاته اندازه نفوس اوسیږی.
۴۶سوال: د اقتصادی او صنعتی لاملونو له مخی د هیواد زیات خلک په کومو سیمو کی اوسیږی؟
۴۶ځواب: د اقتصادی او صنعتی لاملونو له مخی د هیواد زیات شمیر خلک په صنعتی مرکزونو کی ژوند کوی لکه د پلخمری د نساجی فابریکی د بغلان د قند فابریکی.
۴۷سوال: د کرنیزو پروژو له مخی زموږ هیوادوال په کومو سیمو کی اوسیږی؟
۴۷ځواب: چیرته چی زیات شمیر خلک او اوبه وی لکه د هدی او عازی اباد فارمونه ، د هلمند او نادعلی کرنیزی پروژی او داسی نور
۴۸سوال: د سوداګریزو بندونو په اساس زمونږ هیوادوال په کومو سیمو کی اوسیږی؟
۴۸ځواب: په طورخم ، اسلام قلعه ، حیرتان او سپین بولدک کی اوسیږی.

احصایه او د نفوسو جغرافیایی ویش

۴۹سوال:هغه سندونو نومونه واخلی چی د نفوسو په ګڼوالی کی رول لوبوی؟
۴۹ځواب: پنجشیر ، الشنګ ، الینګار ، کونړ ، د هریرود سیند او د اموسیند ساحل زیات نفوس د نفوسو د ګڼوالی باعث ګرځی .
۵۰سوال: هلمند سیند څه اهمیت لری؟
۵۰ځواب: د انرژی تولیدلو ، او په اقتصادی او کرنیزو برخو کی اهمیت لری.
۵۱سوال:د کابل د سیند مرستیالان کوم دی؟
۵۱ځواب: د کابل سیند مرستیالان لوګر،لغمان پنجشیر ، کونړ
۵۲سوال:هغه سیمی چی۱۰۰۰متره لوړوالی لری د نفوسو تمرکز یی څه ډول دی؟
۵۲ځواب: نفوسو تمرکز یی په کرنه یا زیاتره خلک په کرنه بوخت دی.

د نفوسو وده او منځنی عمر

۵۳سوال: د مخ پر ودی هیوادونو د نفوسو وده د کومو مقرراتو تابع ده؟
۵۳ځواب: د مخ پر ودی هیوادونو د نفوسو وده د تولنیزو، مذهبی ، او اقتصادی مقرراتو تابع دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۴سوال: په افغانستان کی د نفوسو عادی وده د څو نه تر څو پوری ده؟
۵۴ځواب: په افغانستان کی د نفوسو عادی وده ۲,۵څخه تر ۳ سلنه مخاسبه شوی دی.
۵۵سوال:د لومړی ځل لپاره په افغانستان کی اټکلی ارقام په کوم کال کی خپاره او ټول نفوس یی څومره وو؟
۵۵ځواب:د لومړی ځل لپاره په افغانستان کی ۱۳۱۵ لمریز کال کی خپاره شول او ټول نفوس یی په دعه کال کی لس میلیونه او اویازره ښودل شوی دی.
۵۶سوال:د افغانستان د پلان وزارت د ۱۳۲۹ ه ش کال کی نفوس څومره وو؟
۵۶ځواب: د افغانستان پلان وزارت د ۱۳۲۹ه ش کال کی د نفوس ۱۲ میلیونه اټکل کړی دی.
۵۷سوال: د نفوسو لومړی څیرنه په څوم کال او چیرته وشوه؟
۵۷ځواب:۱۳۳۲لمریز کال کی د هیواد په پلازمینه کابل ښار کی د روعتیا د نړیوالی موسسی له خوا سرته ورسیده
۵۸سوال:بشپړه سر شمیرنه په کوم کال او څه وخت شروع او په کوم وحت کی حتمه شوه؟
۵۸ځواب: ۱۳۵۸کال کی د جوزا د میاشتی په ۲۵پیل او د چنګاښ په ۱۴ پای ته ورسیده.
۵۹سوال د۱۳۵۹ کال کی د اخصایه له مخی د افغانستان نفوس څومره وو او ددی جملی څخه دایمی استوګن څومره او کوچیان څومره وو‌په کلیو کی څو سلنه او په ښارونو کی څو سلنه و؟
۵۹ځواب: ۱۳۵۹کال کی د اخصایه له مخی د افغانستان نفوس ۱۵,۹۴ میلیونه اټکل شوی چی د هغو له جملی څخه ۱۳,۴ میلیونه تنه دایمی استوګن ۲,۵۶ میلیونه تنه نور کوچیان او ۸۴,۶ سلنه په کلیو کی او ۱۵.۴ سلنه په ښارونو کی اوسیدل.
۶۰سوال:د افغانستان نفوس د کومو مقراراتو او یا مطالبو له مخی ارزول کیږي؟
۶۰ځواب: د افغانستان نفوس د عمر او جنس له مخی ارزول کیږی.
۶۱سوال:د افغانستان نفوس په کوم کال د جنس له مخی مطالعه شو؟
۶۱ځواب: د افغانستان نفوس په ۱۳۸۳کال د جنس له مخی مطالعه شو.
۶۲ سوال:افغانستان ټول نفوس په کومو فیصدو اټکل شوی؟
۶۲ځواب: د صفر څخه تر ۱۵کلنی پوری٪ ۴۴ او د ۱۵کلنی څخه تر ۶۰ کلنی پوری ۹،۵۲ او د ۶۵کلنی څخه پورته ٪۲، ۶ اټکل شوی.
۶۳سوال:فعاله اقتصادی نفوس د څو کلنی نه تر څو کلنی پوری او غیری فعاله اقتصادی نفوس د څو کلنی نه تر څو کلنی پوری؟
۶۳ځواب: ۱۵څخه تر ۶۵کلنی پوری فعاله دی چی ددی جملی څخه ٪۸۰د کرنی او مالداری باندی بوخت دی او پاتی نور یی په صنایعو ، کانونو ، او ټولنیزو حدمتونو بوخت دی او غیری فعاله اقتصدی نفوس د ۶۵کلنی پورته دی.

په هیواد کی قومی جوړښت او د قومونو جغرافیایی ویش په څه ډول دی.

۶۴سوال:په افغانستان یی د ساکینو قومونو جغراقیایی ویش په څه ډول دی؟
۶۴ځواب: د افغانستان او سیدونکی یا اتباع د تاریخی عنعناتو او د اساسی قانون له مخی ټول افغانان دی.
۶۵سوال: پښتانه دافغانستان په کوموسیموکی اوسیږی؟
۶۵ځواب: پښتانه په ټول افغانستان کی استوګن دی خو زیات یی په ختیځ په کابل او د کابل په ګاونډیو ولایتونو په جنوب ، جنوب ختیخ ، ختیځ او جنوب لویدیځ کی په ګڼه توګه ژوند کوی.
۶۶سوال: تاجک د افغانستان په کومو برخو کی اوسیږی؟
۶۶ځواب:د هیواد په شمال کی له بدخشان څخه تر هرات او د هندوکش په جنوب کی له پروان څخه تر کابله پوری ژوند کوی اوپه عمومی توګه په دری خبری کوی.
۶۷سوال: ازبک او ترکمن د هیواد په کومو سیموکی ژوندکوي؟
۶۷ځواب: د هیواد په شمال او شمال لویدیځ کی ژوند کو ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۸سوال: هزاره د هیواد په کومو سیمو کی ژوند کوی ؟
۶۸ځواب: په بامیانو او مرکزی لوړو سطحو کی ژوند کوی.
۶۹سوال: بلوڅان د هیواد په کومو سیمو کی ژوند کوی؟
۶۹ځواب: د کندهار په جنوب او چخانسور کی ژوند کوی.
۷۰سوال: نورستانیان د هیواد په کومو سیمو کی ژوند کوی؟
۷۰ځواب: نورستانیان د په نورستان کی ژوند کوی.

داخلی او خارجی مهاجرتونه او د نفوسو ځای پر ځای کیدل

۷۱سوال:مهاجرتونه په څو ډوله دي؟
۷۱خواب:مهاجرتونه په دری ډوله دی ۱ سیاسی ۲اقتصادی ۳ تاریخی مهاجرتونه دی
۷۲سوال:سیاسی مهاجرتونه څه وخت کیږی؟
۷۲ځواب: هغه وخت کیږی چی عقیدوی او فکری ازادی وجود ونه لری.
۷۳سوال:اقتصادی مهاجرتونه کومو سیمو نه کومو سیمو ته کیږی؟
۷۳ځواب: د کلیو او باندو څخه عتو ښارونو لکه کندهار، هرات، ننگرهار ، کابل او نورو ته کیږی.
۷۴سوال:د تاریخی مهاجرتونو بیلگی ولیکۍ؟
۷۴ځواب: ۱ د اریایانو مهاجرت د بلخ څخه تر هند او فارس پوری ۲: په ۱۳۴۹کال کی د وچکالی له امله زمونږ هیوادوالو کورونه پریښودل او اړ شو چی د بادعیس ارزګان لوړی برخی په کی راځی.
۷۵سوال: د مهاجرتونو مثبتی اعیزی ولیکۍ؟
۷۵خواب:د خپل فرهنګ لیږدول او د نورو د فرهنګونو سره اشنایی د خپلی ژبی رواجول ، د نوی تکنالوجی سره بلدتیا ، په پایله کی هر مدنیت د یو مهاجرت زیږدنه ده.
۷۶سوال:د مهاجرتونو منفی اعیزی ولیکی ؟
۷۹ځواب: دفعال اقتصادی نفوس له لاسه ورکول، د پوهانو او ماهرو حلکو له لاسه ورکول ، په Hiv د پوستکی په ناروعی اخته کیدل ، باندنی هیوادونو ته د سرمایه لیږدول.

دیـــــــــــن

۸۰سوال: اریایانو څه قسم دین درلوده او څه یی مقدس شمیرل؟
۸۰ځواب: اریایانو ساده دین درلوده او هغه څه یی مقدس شمیرل چی د دوی په ژوند به یی اثر غورځاوه ، لکه بادونه ، زلرله اوداسی نور
۸۱سوال: د افغانستان خلکو مخکی د اسلام نه زاړه دینونه کوم و؟
۸۱ځواب: زردشتی ، بودایی، او لږ څه اسمانی دینونه لکه یهودیت ، مسیخیت.
۸۲سوال: ۲۰۶کاله د میلاده پخوا اشوکا کوم دین ته حدمت وکړاو څو کاله یی دوام وکړ؟
۸۲ځواب: اشوکا بودایی دین ته حدمت وکړ او ۱۰۰۰کاله یی دوام وکړ.
۸۳سوال:د افغانستان خلک د کومو لاملونو د وجی د اسلام قبلولو ته چمتو و؟
۸۳ځواب: په ټول افغانستان کی ځانګړی دین نه و، چی په ټول افغانستان کی رواج ولری.
۸۴سوال: په کوم هجری کال د چا پواسطه د خضر ت عثمان رض د حلافت په وخت په افغانستان کی اسلامی فتوحاتو پرمختګ وکړ؟
۸۴ځواب: په ۲۵ق کال کی د احنف بن قیس پواسطه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۵سوال: دریم خلیفه عثمان رض د ابو موسی اشعری رض په ځای څوک مقرر کړ او هم واضح کړی چی اسلامی خلافت د چا پواسطه تر حتیځه پوری وغځول شو او کومی سیمی یی تر خپل واک لاندی راوستی؟
۸۵ځواب: عثمان رض او ابو موسی اشعری رض په ځای عبدالله بن عامربن کریز رض چی ۲۵ کلن ځوان و وتاکه، او اسلامی خلافت یی تر ختنځه پوری ورساوه ، هغه سرخس ، تالقان ، کندهار او عزنی فتحه کړ او اسلام یی هلته خپور کړ.
۸۶سوال: د افغانستان خلک څو فیصده د اسلام پیروان دی؟
۸۶ځواب: ۹۹،۶٪ د اسلام د دین پیروان دی.
۸۷سوال: هندوان او سیکان د افغانستان په کومو سیمو کی اوسیږی؟
۸۷ځواب: په کابل ، جلال اباد، کندهار، چاریکار ، گردیز او داسی نور
۸۸سوال: کومو خلکو په افغانستان کی د اسلام په خپریدلو کی نقش درلوده؟
۸۸ځواب: اخنف بن قیس ، عبدالله بن عامر او موسی بن اشعری

ژبـــــــــه

۸۹سوال: د افغانستان زیاتره خلک په کومو ژبو خبری کوی ؟
۸۹ځواب: زیاتره په پښتو او دری ژبو باندی خبری کوی .
۹۰سوال: اندو اروپایی ژبی په څو برخو ویشل شویدی؟
۹۰ځواب: اندو اروپایی ژبه په دوو اریایی ژبو اریایی او هندی باندی ویشل شویدی.
۹۱سوال: اریایی ژبه کی کومی ژبی شاملی دی او په هندی ژبه کی کومی ژبی شاملی دی؟
۹۱ځواب: د اریایی ژبی مشهوری ژبی عبارت دی له : پښتو اورمړی ، پامیری ، دری ، بلوڅ ، علچه یی یا عرنی ژ بی شاملی دی . او په هندی ژبه کی گوربتي کلشه یی تیرایی سندی او پنجابی شاملی دی.
۹۲سوال: ریودا ژبه چی د اریایی هندی گروپ تر منځ یوه ځانګه ده په دی کی کومی ژبی شاملی دی؟
۹۲ځواب: کتی ،بشکلي وایګلی ، پرسینی ، اشکوني ، پشه یی ، پراچي او نورستاني شاملی دی.
۹۳سوال: عیری د اریایی او هندی ژبو څخه نوری کومی ژبی په افغانستان کی شته؟
۹۳ځواب: ازبکی ، ترکمنی ، قرعزی ، قزاقی
۹۴سوال: په پښتو ژبه د کومو سیمو خلک خبری کوی او په دری ، ازبکی ، ترکمنی ، او پراچی ژبه د کومو سیموو خلک خبری کوی؟
۹۴ځواب:د پښتو ژبی ویونکی تقریبا په ټول هیواد کی استوګن دی ، خو زیات پښتانه د افغانستان په ختیځو ، او جنوبی او جنوب حتیځ سیمو کی استوګنه کوی اودری ژبه د هیواد د پخوانیو ژبو څخه ده ، او د هیواد زیات شمیر حلک په مختلفو لهجو په د ی ژبه خبری کوی. ازبکی د هیواد په شمالی ولایتونو کی او ترکمنی د هیواد په شمال او شمال لویدیځ کی تر د هرات ولایته پوری او بلځی د هلمند ، گودزیری و صابری ، هامون ، او د هیواد لویدیځ سرخدونو خلک پري خبری کوی او پراچی د نجراب یوه دره ده چی د تګاب د اله سای سره نښتی ده پری خبری کوی.
۹۵سوال: په مونجی . کته وایګلی ، او اورمړی ژبه باندی د کومی سیمی خبری کوی؟
۹۵ځواب: په منجی ژبه د بدخشان په منجان ، کته وایګلی په نورستان او اورمړی په لوګر ، براهوی او چخانسور سیمه کی شته.
۹۶سوال: اهل هنود په کومو ژبو خبری کوی؟
۹۶ځواب: په سندی ، لهندا، او پنجابی ژبو باندی اهل هنود خبری کوی.
۹۷سوال: اوس کومی ژبی زمونږ په هیواد کی له منځه تللی دی؟
۹۷ځواب: معلی او آذری ژبی اوس له منځه تللی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مواصلاتو اهمیت

۹۸سوال :موصولاتی لاری د تولنی او هیواد لپاره څه اهمیت لری؟
۹۸ځواب: موصولاتی لاری ټولنی او د هیواد د اقتصادی، ټولنیزو ، او په پای کی سیاسی کلتوری او اداری پرمختګ بنسټ ګڼل کیږی.
۹۹سوال: ځمکنی موصولاتی لاری او هوایی سکترونه زمونږ د هیواد افغانستان لپاره ولی د اهمیت وړ دی؟
۹۹ځواب ددی موصولاتی شبکی پرته هر اړخیزه اقتصادیی ، او ټولنیزه وده ممکنه نه ده.
۱۰۰سوال: د مخ پر ودی هیوادونو اقتصادی او صنعتی پرمختګ څه شی پوری تړلی دی؟
۱۰۰ځواب د موصلاتی لارو او ترانسپورټ پوری تړلی دی.
۱۰۱سوال: د موصولاتی لارو جوړول او عصری کول څه فایده لری؟
۱۰۱ځواب: سیمی او ښارونه یو د بل سره نښلوی ، اومه او انرژیکی تولیدونکی مواد صنعتی مرکزونو ته په لنډه موده کی رسوی.
۱۰۲سوال: زمونږ د هیواد پخوانیو پنځه کلنو پلانونو زیاته بودیجه څه ته ځانګړی شوی ده؟
۱۰۲ځواب: د موټرو ، د سړکونو د جوړولو لپاره او ترانسپورتی وسایلو لپاره ځانګړی شوی ده.
۱۰۳سوال:د موصولاتو د اقتصادی اهمیت یو څو نمونی ولیکی؟
۱۰۳ځواب: د سون موادو په لګښت کی سپما ، بیلابیل قومونه د یو بل دود او دستور څخه خبریږی ، د هیواد ملی یووالی تامینیږی ، او د منظمو ترانسپورتی لارو څخه د کتی اخیستنی په سبب بازار کی د کالیو بیه کمیږی.
۱۰۴سوال: د توکیو جاپان په کنفرانس کی د لویو لارو په هکله څه پریکړه وشوه؟
۱۰۴خواب: د توکیو جاپان په کنفرانس کی د هیواد د لویو لارو جوړولو او پراختیا لپاره د اقتصادی زیربنا په توګه د لومړیتوب خق ورکړل شو.

ځمکنی حمل او نقل

۱۰۵سوال: د حمل او نقل د یو منظم موصولاتی سیستم شتون د یو هیواد لپاره څه ګټی لری؟
۱۰۵ځواب: د ټولنیزو او اقتصادی پرمختیا بنسټ جوړوی او په یو هیواد کی د ټولنیز او اقتصادی یووالی د رامنځته کیدو سبب ګرځی ، او د خدمتی موادو لپأره اسانتیا جوړوی.
۱۰۶سوال: افغانستان د جغرافیایی موقیعت له کبله په نړی کی څه اهمیت لری؟
۱۰۶ځواب: منځنی اسیا په جنوب کی د افعانستان جغرافیی موقعیت په پام کی نیولو سره د تاریخ د ډیری پخوا دوری څخه د یوی اوږدی مودی لپاره د حتیځ او لویدیځ او د شمال او سویل تر منځ د سوداګری اړیکو په تامین کی ډیر اهمیت لری.
۱۰۷سوال: بلخ د کومو هیوادو د کالیو د تبادلی مرکز و او هم ولیکی چی ۱۳۰۸هجری لمریز کال کی مسافرتونه په څه شکل سرته رسیده؟
۱۰۷ځواب: د بلخ ښار د لویدیځ (اروپایی) او ختیځ (هندی او چنایی) کالیو د تبادلی مرکز و ، او په ۱۳۰۸کال مسافرتونه په پلی ډول سرته رسیده ، او تګ او راتګ د حیواناتو په مرسته کیده.
۱۰۸سوال: په افغانستان کی د درباریانو لخوا په کوم کال باندی د موټرو شرکت جوړ شو او د کوم ځای څخه یی د کومی کمپنی موټر وارد کړه؟
۱۰۸ځواب: په ۱۹۰۹م کال کی د امیر حبیب الله خان په دوره کی د لومړی خل لپاره موټرونه د دملر له کمپنی څخه په ممبیی کی وپیردل شول او په کابل کی په کار واچول شول.
۱۰۹سوال: د کوم واکمن په وخت کی د کاروانونو لپاره لاری ترمیم شوی ، د موټرو لأره سرکونه جوړ شول او په کومو ځایونو کی کاروان سرایونه جوړشول او د کوم ځای څخه ترکوم ځای پوری رباطونه جوړ ، او د یو رباط څخه تر بل رباط پوری فاصله څومره وه؟

عطاالرحمن محمدی شینواری

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰۹ځواب: د امیر خبیب الله خان په وخت کی د کاروانونو د تګ راتګ لاری ترمیم شوی، د موټرونو لپاره نوی سرکونه جوړ شول، د ټول هیواد په ښارونو کی کاروان سرایونه د سراجیه رباطونو په خلکو ودان شول ، د دوه رباطنو تر منځ واټن ۶کروه (تقریبا ۱۸کیلو متره) و،

۱۱۰سوال: ځمکنیو موصولاتو ته په کوم وخت کی زیاته پاملرنه وشوه؟

۱۱۰ځواب: د امانیه په دوره کی ورته زیاته پاملرنه وشوه.

۱۱۱سوال: هغه ستونزی ولیکی چی د ځمکنیو ترانسپورتی لارو د جوړولو او پراختیا په مخ کی شته؟

۱۱۱خواب: د هیواد طبیعی جوړښت او غرنی بڼه د عرنی او دښتی سیمو بیل اقلیم د عصری وسایلو، فنی پرسونل او پوره پانګی نشتوالی.

څو دوله ترانسپورتی وسایل پیژنی

۱۱۲سوال: د ځمکنی ترانسپورت اصطلاح کومو وسایلو ته ویل کیږی نومونه یی ولیکی؟

۱۱۲ځواب هغو وسایلو ته ویل کیږی چی د ځمکی د وچی برخی له پاسه خرکت کوی ، لکه : بایسکل ، د باروړلو خیوانات، موټر سایکل ، اورګاړی اوداسی نور

۱۱۳سوال: د ترانسپورتی وسایلو ګټی واضخ کړی؟

۱۱۳ځواب: ددعی وسایلو پواسطه د سیمو او هیوادونو تر منځ واټن لنډیږی ، او هغه واټن سفرونه چی په اونیو کی نه تر سره کیده هغه اوس په ساعتونو کی تر سره کیږی او په دی باندی درانه تجارتی مالونه د لیږدیدو توان لری.

۱۱۴سوال: د لومړی ځل لپاره بایسکل د چا لخوا کشف شو، ددی وسیلی اهمیت په څه کی دی؟

۱۱۴ځواب: یو انګلسی پوه کنت دوسواک په ۱۷۹۰م کال کی کشف کړ ، او اهمیت یی دادی چی د سون مواد نه مصرفوی، او چاپیریال نه ککړوی.

۱۱۵سوال: د اتلسمی میلادی پیری په دویمه نیمایی کی چا د انتقالولو وسیله جوړه کړه ،او څه نواقص یی درلوده؟

۱۱۵ځواب: د اتلسمی میلادی پیری په دویمه نیمایی کی سمنګتن د انتقالولو وسیله جوړه کړه خو د ډیرو سکارو د سوزولو له امله یی زیات لوګی کاوه ، او د تخنیکی نیګرتیا له کبله یی زیات ټکرونه کول.

۱۱۶سوال: افغانستان ته لومړی موټر د چا لخوا کوم امیر ته په کوم کال ډالی شویدی او نوموړی موټر په څه شی خرکت کاوه؟

۱۱۶ځواب: کله چی مستردین د برتانوی هند د خارجه چارو وزارت سکرتر په ۱۹۰۴م کال په ډسمبر کی کابل ته سفر کاوه د نورو سوغاتونو تر څنګ یی یوه عراده موټر هم امیر حبیب الله خان ته ډالی کړ چی۷۰۰ سټرلنګ پونډه ارزښت یی درلوده په هغه موټر کی د تیلو پر ځای لرګی سوځیده او ماشین ته یی حرکت ورکاوه.

۱۱۷سوال: الومړنی کوچنی اورګاړي د چا په وخت په کوم کال او د څه لپاره افغانستان ته وار د شوی و، او تر کوم کاله پوری یی فعالیت کاوه؟

۱۱۷ځواب: د شاه امان الله خان په دوره کی په ۱۳۰۵ کال کی د تعمیراتی موادو د وړلو راوړلو او د کارګرو د انتقال لپاره وارد شو او تر ۱۳۰۷ کله پوری فعاله وه.

۱۱۸سوال: د بریښنایی بسونوګټی څه دی ولیکی؟

۱۱۸ځواب: دبریښنایی بسونو لګښت کم او چاپیریال نه ککړوی.

د افغانستان د لویو لارو په هکله څه پوهیږی

۱۱۹سوال: هغه هیوادونه چی لویی لاری یی لری پرمختللی دی د کومو ستونزو سره مخامخ دی؟

۱۱۹ځواب: هغه هیوادونه چی لوی لاری یی لری پرمختللي وی په واقیعت کی په هغه هیواد کی د ټولنیزه او اقتصادی وده په ټپه دریدلی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په اقتصادی برخو لکه صنعتی تولیدات، کرنیز مخصولات په بازار کی پیرودل او پلورل ، مسافرتونه او ګرځیدنه ، تلل او راتلل او د داسی نورو ستونزو سره مخ کیږی.
۱۲۰سوال: ددی لپاره چی زمونږ هیواد د اقتصاد او تولنیز فعالیت له امله ارزښتمن خوځښت ولری څه باید وکړی؟
۱۲۰ځواب: باید د هیواد دننه د ټولو ولایتونو ، ولسوالیو او کلیو تر منځ او له هیواد څخه د باندی ګاونډیو هیوادونو سره سیاسی او اقتصادی اړیکی ټینګی کړو نو اړین بریښی چی مواصلاتی برخی ته یی ځانګړی پاملرنه وشی. په هغه ۳ پنځه کلنو پلانونو کی چی ۵۰٪ بودیجه لویو لارو باندی ولګیده.
۱۲۱سوال: دا پلانونه د کومو کلونو نه تر کومو کلنو پوری و، او هم واضح کړی چی په پورتنیو روپیو څومره سړک قیراو کنکریټ شو؟
۱۲۱ځواب: د ۱۳۳۱- ۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۴۰-۱۳۴۱او ۱۳۴۱نه تر ۱۳۴۵کلونو پوری و، او د ۲۵۰۰کیلو مترو څخه زیات سړک قیر او کنکریټ شو.
۱۲۲سوال: لوی لاری په څو برخو ویشل شویدی نومونه یی ولیکی او همدارنګه هر یو تعریف هم کړی؟
۱۲۲ځواب: لویی لاری په دوو برخو ویشل شویدی، ۱ حلقوی لویی لاری ۲ پریکړل شوی لوی لاری حلقوی لویی لاری : هغه لاری دی چی په هغی باندی تراتیک د یوی نقطی څخه پیل او له یو دورانی خرکت څخه د نامنظمی دایری په ډول بیا د پیل له نقطی سره نښلی.
بیلی او پکړل شوی لاری : چی له حلقوی لویو لارو څخه جلا شوی دی لکه د کابل حوست لویه لاره.
۱۲۳سوال: د هیواد شمالی لویی لاری څه ګټی لری؟
۱۲۳ځواب: مرکزی ولایتونه مستقیما له شمالی ولایتونو سره نښلوی دی لاری د هیواد شمالی سیمی د مرکزی او جنوبی سیمو سره نښلولی ، ددی لاری په جوړولو سره د پخوانی لاری په نسبت ۲۰۰کیلو متره لنډه شوی او ددی پواسطه ترانسپورتی لګښتونه او استهلاک کمیږی همدارنګه د فابریکو د تولیداتو د ضایع کیدو مخه نیسی او ژر یی بازار ته رسوی.

دکابل تورخم لویه لاره

۱۲۴سوال: د کابل تورخم لویه لاره څه اهمیت لری او هم ولیکی چی دکوم بندر له لاری د هنر د سمندر سره تړل کیږی؟
۱۲۴ځواب: دغه لویه لار د تورخم له لاری د پیښور سره نښتی ده او له هغی وروسته د اوسپنی د کرښی او قیر شوی لوی لاری پواسطه د کراچی له بندر او له هغی لاری د هند د سمندر او یو د نړیوالی لاری سره نښلوی.
دغه لویه لاره د فرعی قیر شوو لویو لارو پواسطه د کنړ ، لغمان او نور ستان ولایتونو او د ننګرهار او ولسوالیو سره نښتی ده.

کابل کندهار لویه لاره

۱۲۵سوال: کابل کندهار لویه لاره دا لاره څو ولایتونه سره نښلوی او د هیواد کوم بندر د حارج سره تړی؟
۱۲۵ځواب: دا لاره کابل وردګ ، وردګ غزنی زابل او زابل کندهار ولایتونه سره نښلوی او کراچی او ګوارد و عرب سمندرګی په غاړه پروت دی له بند رونهو سره نښلوی

د کندهار هرات تور غونډی لویه لاره

۱۲۶سوال: د کندهار هرات تور غونډی لویه لاره ددی لاری لومړی جوړښت څه قسم وو او د هیواد د کومو حارجی دولتونو سره نښلوی؟
۱۲۶ځواب: ددی لاری لومړی جوړښت ډیر عصری او کانکریتی ډول جوړشوی وو او زموږ هیواد ترکمنستان او ایران له اسلامی جمهوریت سره نښلوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهرات اسلام قلعه لویه لاره

۱۲۷سوال: هرات اسلام قلعه لویه لاره دغه لار په سوداګری کی څه اهمیت لری او اوږدوالی څومره دی؟
۱۲۷ځواب: ددی لویی لاره اوږدوالی ۱۲۴ کیلو متره دی او د هرات ښار د اسلام قلعه له بندر سره چی له ایران سره د افغانستان په سرخد کی پروت دی نښلوی دعه لویه لار له ایران، ترکیې ، او نورو اروپایی هیوادونو سره په سوداګری کی زیات اهمیت لری.

د پلخمری، شبرغان لویه لاره

۱۲۸سوال: د پلخمری ، شبرغان لویه لار دعه لار د هیواد کوم ولایتونه سره نښلوی او هیواد نورو کومو هیوادونو سره بندرونو په واسطه تړی؟
۱۲۸ځواب: دعه لار د هیواد شمالی ولایتونه لکه بعلان، سمنګان، بلخ ، جوزجان ، فاریاب ، یوله بل سره نښلوی او هیواد د حیرتان ، کلفت او اندخوی اقینی له بندر سره نښلولی.

د کابل حوست لویه لاره

۱۲۹سوال: د کابل حوست لویه لار دعه لاره کوم ولایتونه سره نښلوی او د کومو سرحدونو له لاری د پاکستان سره نښلی؟
۱۲۹خواب: دعه لاره د هیواد جنوبی ولایتونه لکه لوګر ، پکتیا ، او خوست یی له کابل سره نښلوی لکه چی حوست د علام خان د بندر سره وصل شوه او د هغی لاری د کرمی ایجنسی سره ونښته.

د کندز بدخشان لویه لاره

۱۳۰سوال: د کندز بدخشان لویه لار دعه لار کوم ولایتونه سره نښلوی او تاجکستان سره د کوم بندر له لاری نښلی؟
۱۳۰ځواب: دعه لاره صنعتی ولایتونه لکه کندز ، تحار، او بدخشان یو له بل سره نښلوی په همدی ډول کندز شیرخان بندر له لاری د تاجکستان له هیواد سره نښلوی.

د هوایی ترانسپورټ په هکله څه پوهیږی

۱۳۱سوال: د هوایی ترانسپورتی سکتور ودی ته هیوادونه ولی پاملرنه کوی؟
۱۳۱ځواب: دغه ترانسپورټ د نورو ترانسپورتونو په پرتله د انرژیکی موادو د ډیر لګښت له کبله په لوړه بیه تمامیږی خو سیاسی نظامی او تجارتی اړیکی ټینګوی له دی اوله دی امله هوایی سکتور ته پاملرنه کوی.
۱۳۲سوال: افغانستان ته ولی هوایی ترانسپورټ د زیات اهمیت او پاملرنی وړ دی؟
۱۳۲ځواب: د هندوکش بابا او فیروزه کوه د غرونو د یوه حایل په توګه په دوو برخو ویشلی دی او دا چی هیواد په وچه پوری تړلی دی د لویو لارو غځول د خلکو اړتیا ته ځواب نشی ویلای نو له دی امله د اهمیت د پاملرنی وړ دی.
۱۳۳سوال: د هوا نوردی فعالیت د لومړی ځل لپاره د کوم امیر په وخت په کوم کال پیل شو او د کوم ځای څخه یی کوم ځای ته الوتنه کوله؟
۱۳۳ځواب: د هوا نوردی فعالیت د لومړی ځل لپاره د امان الله خان په وخت کی په ۱۳۰۶ هـ لمریز کال پیل شو د کابل ترمزارشریف تر منځ په الوتنی پیل وکړ.
۱۳۴سوال: لومړنی هوایی شرکت په کوم کال او په څه نوم په کار پیل وکړ؟
۱۳۴ځواب: لومړی هوایی شرکت په ۱۳۳۳ کال کی د اریانا هوایی شرکت په نوم کار پیل وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳۵سوال: لومړنی د ملکی هوا نوردی ریاست په کوم کال جوړ او ددی ریاست لخوا په کومو ولایتونو کی د هوایی ډګرونو په جوړولو اقدام وشو؟
۱۳۵ځواب: لومړنی د ملکی هوانوردی ریاست په ۱۳۳۵هـ.ل جوړ او ددی ریاست لخوا په کندهار ، مزار شریف ، هرات، او جلال اباد کی هوایی ډګرونو په جوړولو اقدام وشو.
۱۳۶ځواب: د هوایی ترانسپورټ څخه د کومو مالونو د انتقال لپاره ګټه اخیستل کیږی؟
۱۳۶ځواب: د هوایی ترانسپورټ څه د مسافرینو او هغه مالونو د انتقالو لپاره ګټه اخیستل کیږی چی حجم یی لږ او ارزښت یی زیات وی.

د هیواد هوایی شرکتونه او ډګرونه

۱۳۷سوال: ملکی هوایی ریاست په ۱۳۳۵ هجر لمریزکال څو موسسی درلودی؟
۱۳۷ځواب: د ملکی هوایی ریاست په ۱۳۳۵لمریز کی دوه ستری موسسی د هوا پیژندنی او هوانوردی په نوم درلودلی.
۱۳۸سوال: د ملکی هوایي ریاست په هغه وخت کی ستری دندی څه وی؟
۱۳۸ځواب: د هوایی ډګرونو جوړول او مراقبت ، د مخابرو او د دستګاوو او د هوانوردی د وسیلو او میتورولوژی د ستیشونو نصبول، د ټولو تشبثاتو او د هوایی حمل و نقل د موسسو تنظیم او اداره ، د ملکی هوانوردی اړونده د ټولو مقرراتو او اصولنامو اجراکولو او پّه پای کی په نوموړو څانګو کی د اړتیا وړ فنی پرسونل روزنه ، ددی ریاست ستری دندی ګڼل کیدی.

د کابل د نړیوال ډګر جوړول

۱۳۹سوال: د کابل د نړیوال ډګر جوړولو کار په کوم کال شروع او په کوم کال سرته ورسیده دغه ډګر د یو عصری تر مینل په لرلو سره په کومو وسایلو سمبال دی؟
۱۳۹ځواب: ددی ډګر د جوړولو کار په ۱۳۳۹لمریز کال کی پیل شو ، او په ۱۳۴۱لمریز کال کی پای ته ورسیده چی دننیو او بهرنیو الوتکو دګټی اخیستنی وړوګرځید په دی سربیره دغه ډګر یو عصری ترمینل چی په ټولو وسایلو سمبال دی لکه مخابره ، هواپیژندنی ، هوایی ترافیک ، د ګمرک څانګی ، تعایمی مرکز، تخنیکی ورکشاپونه او داسی نور هم لری.
۱۴۰سوال لومړیو پړاوونو کی په کومو ولایتونو کی د څو هوایی ډګرونو د جوړولو کار پیل شو او په کومو درجو درجه بندی شو؟
۱۴۰ځواب: ۱۳۸۸لمریز کال کی تقریباً ۳۷هوایی ډګرونه وو ، چی له هغی ډلی څخه د کابل او کندهار هوایی نړیوال ډګرونه لومړی درجه پرمختللی تاسیسات او د الوتکو د منډی قیر شوی لاری لری. د هرات ، مزارشریف، جلال اباد او کندز هوایی ډګرونه د لږ ظرفیت په لرلو په دویمه درجه کی دی ترمینل او د الوتکو د منډی قیر شوی لاری لری نور ۱۴ هوایی ډګرونه دریمه درجه او ۷ نور څلورمه درجه کی راځي چی ترمینل او د الوتکو د منډی خامه لاری لری د هغو سربیره پنځمه درجه هوایی ډګرونه هم په هیواد کی شته.
۱۴۱سوال: هغه عاید چی د نړیوالو هوایی ډګرونو د مقرری سره سم د بهرنیو الوتکو له الوتنو څخه په ۱۳۸۸ هجری لمریز کال د دولت د خزانی ته تحویل شوی شماره وار یی ولیکی؟
۱۴۱ځواب: ۱: د هری بهرنی الوتکی له ټول وزن څخه ، د یو ټن (۵۰۰) افغانی د دولت عوایدو ته تحویل شوی دی.
۲: د هری بهرنی الوتکی له الوتنی څخه ترافیکی خدمتونه (۷۵۰۰) افغانی اخیستل شوی دی.
۳: هره بهرنی الوتکه چی له څلورو ساعتونو څخه زیاته په هوایی ډګر کی تم شوی ، د درولو کرایه د (پارکنګ ټکس) وړ څخه اخیستل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: هره بهرنی الوتکه چې په ترانزیتي توګه زموږ د هیواد له فضا څخه تیریږي (۲۰۰۰۰) افغانی او یا د هغی معادل ۴۰۰ امریکایي ډالره ورڅخه اخیستل شوی دی.

هیواد هوایی شرکتونه

۱۴۲سوال: د آریانا هوایی شرکت په کوم کال په فعالیت پیل کړی لومړنی پانګه یی څومره وه او ددی شرکت مشترکین څوک وو؟

۱۴۲ځواب: د آریانا هوایی شرکت په ۱۳۳۳ لمریز کال پیل وکړ او لومړنی پانګه یی دری سوه زره امریکایي ډالر وو چې ۵۱سلنه ددولت ونډه او ۴۹ یی د اندیمان شرکت ونډه وه.

۱۴۳سوال: د آریانا افغان هوایی شرکت لومړنی الوتنه په څه ډول او د کومی الوتکی په مرسته یی کولی او چیرته یی څومره مسافرین انتقالول؟

۱۴۳ځواب: ددی شرکت لومړنی الوتنی د DC- 3 الوتکی په مرسته چې د ۲۸ مسافرانو ظرفیت یی درلودله کابل څخه د کندهار ، هرات او مزار شریف ښارونو ته یی الوتنه کوله.

۱۴۴سوال: دوه کاله وروسته د اندیمان لوی شرکت په کوم شرکت کی مدغم شو او هم واضع کړی چې د اریانا افغان هوایی شرکت نړیوالو هوایی ډګرونو ته څنګه لار پیداکړی؟

۱۴۴ځواب: دوه کاله وروسته د اندیمان لوی شرکت د پان امریکن شرکت کی مدغم شو چې DC ــ ۴ چار او DC ــ۶ دوه الوتکی وپیرودلی او د نړیوالو د هوایی ډګرونوته لار پیداکړه.

۱۴۵سوال: د اریانا افغان هوایی شرکت لومړنی بهرنی الوتنه په کوم کال د کوم ځای څخه کوم ځای ته وه؟

۱۴۵ځواب: اریانا افغان هوایی شرکت لومړنی بهرنی الوتنه له کابل څخه د بحرین په لور وه ، چې د ۱۳۳۴ لمریز کال د عوایی میاشت کی له ۲۸ مسافرانو سره سرته ورسیده.

۱۴۶سوال: فعلاً اریانا افغان هوايي شرکت څو الوتکی لری کومو داخلی او حارجی ښارونو ته الوتنی کوی؟

۱۴۶ځواب: بیا هم ۴-۲۱ AN الوتکه او ۷۲۷- B څلورالوتکی Airbus-۳۰۰ یو الوتکه او Airbus -۳۱۰ نوی ماډل دوه الوتکی لری چې هره ورځ له پلان سره سم داخلی ښارونو ته لکه هرات، کندهار ، مزار شریف، جلال اباد، زرنج، لښکر ګاه ، بادغیس، فیض اباد، کندز او میمنی ته الوتنی کوی اوحارجی ښارونو ته لکه د ډهلی، امرتسر ، تهران، مشهد، اسلام اباد، دوشنبی، اورومچی ، باکو ، مسکو ، دوبی، شارجه، استانبول، انقره، ریاض، جده، کیت او فرانکفورت نومونه اخیستلی شو.

۱۴۷سوال: د اریانا افغان هوایی شرکت د خپلو الوتکو په الوتنو داخلی خصوصی شرکتونو اوبهرنیو هوایی شرکتونو ته څه قسم څمکنی ټول حدمات برابروی؟

۱۴۷ځواب: اریانا افغان هوایی شرکت د خپلو الوتکو په الوتنو سربیره داخل خصوصی شرکتونو او بهرنیو هوایی شرکتونو ته لکه اندین ایرلاین ، د اسمان هوایی شرکت د اذر بایجان هوایی شرکت ، د عرب متحده اماراتو او د پاکستان هوایی شرکت ته هم لازم څمکنی ټول خدمات برابروی.

۱۴۸سوال:په افغانستان کی څو خصوصی هوایی شرکتونه شته نومونه یی واخلی؟

۱۴۸ځواب: په افعانستان کی دری خصوصی شرکتونه شته دی چې له صافی ایرویز پامیر او کام ایر څخه عبارت دی

اړیـــــــــــــــــکی

۱۴۹سوال: مخابرات تعریف کړی؟

۱۴۹ځواب: مخابرات Tele communicationد خلکو تر منځ د لیکنو ، غږونو ، عکسونو یا د دواړو په واسطه د افکارو، احساساتو او اطلاعاتو دراکولو ورکول معنا لری یا په بل عبارت مخابرات د خبر ، اخوال، تجارتی ، صنعتی ، رسمی ، شخصی پیغامواو د معلوماتو وړاندی کولو او رسولو وسیله ده.

۱۵۰سوال: د اړیکو د ټینګولو لپاره د کومو وسیلو څخه کار اخیستل کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵۰ځواب: د اړیکو ټینګولو لپاره له اخبار، راډیو ، تلګراف، ټیلفون، تلویزیون، پست ، فکس او انټرنیټ،دغه ټول له لیری واټن څخه د اړیکو چټکی وسیلی دی.
۱۵۱سوال: راډیو او نوری څپی په یوه ثانیه کی د څو کیلو مترو په چټکی سره حرکت کوی؟
۱۵۱ځواب: راډیو او نوری څپی په یوه ثانیه کی د ۳۰۰۰۰۰کیلو مترو په چټکی حرکت کوی.
۱۵۲سوال: د مخابراتو د اهمیت په اړه معلومات ولیکی او هم واضع کړی چی د مخابراتو لومړی وسیله کومه یوه احتراع شوه؟
۱۵۲ځواب:د مخابراتو د اهمیت په هکله د یادونی وړ ده چی د اړیکو دی برخی ته د ټولنی د اعصابو اصطلاح ور کړ شویده ځکه چی په ټولنه کی د افکارو د انتقال او راکړی ورکړی ښه وسیله ده په هغو ټولنو او هیوادونو کی چی مخابرات یی ښه فعال دی په دی معنا چی د ټولنی اعصاب ښه کار کوی او ټولنی هم ښه پرمختګ کړی دی. مخابراتی لومړنی وسیله تلګراف اختراع ده.
۱۵۳سوال: مصنوعی سپوږمکیو د مخابراتو او اړیکو په برخه کي ډیر لوی انقلاب رامنځ ته کړی دعه د اړیکو انقلاب واضع کړی؟
۱۵۳ځواب: مصنوعی سپوږمکیو د مخابراتو او اړیکو په برخه کی ډیر لوی انقلاب رامنځته کړی دی چی د ټیلیفون او مبایل، تلویزیون او انټرنیټ د ټکنالوژی د پراختیا سبب شوي ده په دی سربیره ، مصنوعی سپوږمکی ځمکی څخه په بیلابیل تصویرونه او جغرافیایی نقشی جوړیږی.
۱۵۴سوال: د کابل په مهتاب کلا کی یو ګیټ وی GATE WAY — نصب شوی ددی ګیټ وی ګټی تشریح کړی؟
۱۵۴ځواب: د ځمکنی تم ځای او مصنوعی سپوږمکی په واسطه فعالیت کوی یو لوی ډیش او مخابراتی او تخنیکی پر مختللی سیستم لری له دی ګیت وی څخه په ملی او نړیواله کچه ګټه اخیستل کیدی شی اوس دولتی ارتباطات او مخابراتی شرکتونه د ټیلفونی فکس ،تلویزیونی او انټرنیټی اړیکو لپاره له هغی څخه ګټه اخلی او د هیواد ۳۶۴ ولسوالی او اداری د همدی ګیټ وی په مرسته له نړی سره نښتی دی همدارنګه د مخابراتو خصوصی شرکتونو د نړیوال فعالیتونو لپاره د خپلواکه ګیټوویو اخیستنی اجازه هم ور کړ شویده.

پست په post افغانستان کی

۱۵۵سوال: د لومړ ی ځل لپاره په افغانستان کی پستی کارونه په کوم کال او د کوم امیر په دوره کی رواج وموندہ هغه پست خانه چی د کابل په بالا حصار کی جوړه شوی وه په څه نوم یادیده؟
۱۵۵ځواب: لومړی ځل لپاره په افغانستان کی پستی کارونه ۱۸۷۰ م کال د امیر حبیب الله خان په وخت هغه پست خانه چی په با لا حصار د(چا پار خانی) په نوم یادیده.
۱۵۶سوال: هغه دولتی مکتبونه د فوری کلمه ورباندی لیکل شوی وه په څه نوم یادیده او ددی پستی انتقال په کومه طریقه وه؟
۱۵۶ځواب:هغه دولتی مکتوبونه چی د فوری کلمه ورباندی لیکل شوی د فوق العاده پسته ګڼل کیده (د پست بردار) په نم یادیده دغه پسته پر اسپ سپاره استوونکی له خوا چی چاپار په نوم یادیده اصلی ځای ته لیږدول کیده.
۱۵۷سوال: د پستی منظم کارونه په کوم کال او د کوم امیر په وخت کی رامنځ ته شو؟
۱۵۷ځواب: د پستی منظم کارونه په ۱۸۹۲ م کال څخه وروسته یعنی د امیر عبدالرحمن خان واکمنی په دوره کی د پستی منظم کارونه د رامنځته شول.
۱۵۸سوال: د امیر حبیب الله خان په وخت کی پسته خانه په څه نوم یادیده او هم واضع کړی چی د پستی خانی مدیریت د کوم امیر په وخت ک جوړ شو؟
۱۵۸ځواب: د امیر خبیب الله خان په وخت کی پسته خانه دداکخانه په نوم یادیده او د پسته خانه مدیریت د امان الله خان په وخت کی جوړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵۹سوال: په کوم کال د کوم ځای څخه تر کوم ځای پورې د پستې په خاطر د موټر کار واخیستل شو په کومو نور ځایونو کې پستې دفترونه جوړ شول او افغانستان په کوم کال د نړی د پستې اتحادیه عړی شو؟
۱۵۹ځواب: په ۱۹۲۵م کال کی د کابل او مشرقی تر منځ د لومړی ځل لپاره د پستې د حمل او نقل لپاره له موتر څخه ګټه واخیستل شو او د تبادلي یو دفتر په تورخم کی هم جوړ شوی نور د فترونه په اسلام کلا د ایران په طبیات ، د مزار شریف په تاشکذر ، سپین ، بولدک او تورعونډی کی جوړ شو.
۱۶۰سوال: په کوم کال د مخابراتو ریاست د مخابراتو وزارت ته لوړ شو؟
۱۶۰ځواب: په ۱۳۴۴لمریز کال کی د مخابراتو وزارت ته لوړ شو.
۱۶۱سوال: هغه پستی قلمونه چی د پستې په واسطه انتقالولی شی نومونه یی ولیکی؟
۱۶۱ځواب: عبارت دی مکتبونه ، پست کارتونه ، کوچنی بستی، چاپ شوی مواد، د ړندو پانې او پارسلونه شامل دی.

ټیلفون

۱۶۲سوال: په نولسمه پیړی کی د رسنیو کومی وسیلی رامنځته شوي او هم واضع کړي چي ټیلفون د څو کلمو څخه جوړشوي او معنا یی څه ده؟
۱۶۲خواب: نولسمه پیړی کی لکه عکاسي، سینما، چاپ او داسی نور او ټیلفون له دوو کلمو څخه جوړ شوي چي د taleو ویلو او phoneد غږ په معنا ده.
۱۶۳سوال: د هیواد لومړنی ټیلفون دستګا څه قسم دستګا وه، د کوم امیر په وخت کي په فعالیت پیل کړي او هم واضح کړي چي زمونږ په هیواد کي د ټیلفون لومړنی بیټری لرونکی سویچ بورډ د څومره لینونو په ظرفیت دکوم امیر په وخت کي جوړ شو؟
۱۶۳ځواب: د هیواد لومړنی د تیلیفون دستګاه د مسي سیمي لین په واسطه د امیر حبیب الله خاه او د هغه د ورور نصرالله خان د استوګنې په ځای کي د یو کیلو متر په اوږدوالي فعالیت کاوه او بل لین یي د امیر د استوګنځي او د هغه وخت تر قوماندانی پورې او دریم لین یي د ارګ له دروازې څخه د بابر تر بڼ پورې غځیدلي وو. او بطري لرونکي سویچبورډ د ۲۵ لینونو ظرفیت یی درلوده د امیر حبیب الله خان د واکمنی په دوره کي د ارګ په شمالي ځلي(برج) کي جوړ شو.
۱۶۴سوال: په افغانستان کی د پنځوسو لینونو په ظرفیت د سویچ بورډ په کوم ځاي کي د کوم امیر په وخت نصب شوي او ددي ډول ټیلفون مشحصات څه وه؟
۱۶۴ځواب: په افغانستان د امان الله خان د پاچاهی په دوره کي په ۱۲۹۸ لمریز کال کي یو (۵۰) لینه سوچبورډ د شاه دو شمشیره د پُسته خانی په ودانۍ کي نصب شو او ټیلفوني اړیکي د مرکز او نورو ښارونوتر منځ جوړي شوي. په همدغه ډول د هیواد پلازمینه د تلګراف په مرسته د لویو نړیوالو مرکزونو تر منځ وصل شوه. مشحصات یي ځانګړي اندل درلوده چي د هغه په مرسته به له سویچبورډ (د خپرولو د مرکز سره او له هغه ځایه به د سویچبورډ د مسوولو کسانو(اپریټر) په مرسته د پام وړ ارتباط رامنځته کیده.
۱۶۵سوال: ټیلفون د پنځو زرو لینونو اتومات دستګا د کومي کمپنی حخه حریداري شوی او په کوم کال په افغانستان کی نصبول شوي؟
۱۶۵ځواب: په ۱۳۲۲لمریز کال کي د ۵۰۰۰زور لینونو اتومات لومړنی دستګاه د المان د زیمنس له کمپنی څخه وپیرودل شو او په کابل کي په کارواچول شو او لومړنی ټیلیفوني مخابره د کابل او پاریس تر منځ ټینګه شوه

مبائل

۱۶۶سوال: مبائل په کوم کال د ارتباطی وسیله په توګه وپیژندل شو او په کوم کال په کوم ځاي کی د تول ګټی احیستنې لپاره وړاندی شو.
۱۶۶ځواب: موبایل په ۱۹۸۰ م کال کي د ارتباط وسیلي په توګه وپیژندل شو او په ۱۹۸۳ م کال کي د امریکا د متحده ایالتونو په شیکاګو کي د تولو د ګټي اخستنی لپاره وړاندیي شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶۷سوال: په افغانستان کی د حصوصی کمپنی په د کومو کومو کالونو په فعالیت پیل کړي دي؟
۱۶۷ځواب: په افغانستان کي خصوصي کمپنی لکه افغان بیسیم او روشن په ۱۳۸۲ لمریز کال کي M T Nپه ۱۳۸۴ لمریز کال او اتصالات په ۱۳۸۵ لمریز کال کي په فعالیت پیل وکړ.
۱۶۸سوال: د افغانستان د ټیلفون کود څو دی او ټیلفون څخه په کوم کارونو کی ګټه اخیستل کیږي؟
۱۶۸ځواب: افغانستان د ټیلفون کود ۰۰۹۳ دي. او ټیلیفون څخه په ګټه اخطستنه اقتصادي او تجارتي اړتیاوې او د خلکو ورخنی ستونزې په ډیری چټکی او لږ وخت کي حل کیږي.د خلکو ترمنځ دتفاهم ډیره ارزانه وسیله ګڼل کیږي؟

انټرنیټ

۱۶۹سوال:انټرنیټ په کوم کال رامنځ ته شو او د انټرنیټ د رامنځته کولو فکر د کوم هیواد سره پیدا شو او په څه کي روڅخه ګټه اخیستله؟
۱۶۹ځواب:انټرنیټ په ۱۹۸۳ میلادي کال کي رامنځته شو د انټرنیټ د رامنځته کولو فکر د امریکا د متحده ایالتونو د دفاع وزارت څخه پیل شو چي په هغه وخت کي له انټرنټ څخه د اطلاعاتو د تبادلي د باوري سیستم په عنوان ګټه اخیستل کیده.
۱۷۰سوال:کومو کلونو په لسیزه کي په ټوله نړي کي په میلیونونو رسنیو د انټرنیټ له نړیوالي شبکي سره ونښتي؟
۱۷۰ځواب: په ۱۹۹۰ لمریز کالو نو په لسیزه کي په ټوله نړی کي په میلیونو رسنیو د انټرنیټ له نړیوالي شبکي سره ونښتي.
۱۷۱سوال: انټرنیټ د څو کلیمو څخه جوړ شوي او څه قسم وسیله ده؟
۱۷۱ځواب:انټرنیټ له دوو کلمو inter له international نړیوال او net د network له شبکي څخه اخیستل شوي دی. انټرنیټ بې مثله نړیواله معلوماتي وسیله ده هر څوک هر ډول معلومات چي غواړي له هغې څخه لاس ته راوړلی شي.
۱۷۲سوال:د انټرنیټ او ایمیل څخه د جغرافیه په مضمون کي څه ګټه اخیستل کیږي؟
۱۷۲ځواب: انټرنیټ او ایمیل څخه په جغرافیه کي له نور جغرافیه پوهانو سره د اړیکو ټینګول د ایمیل E mail له لارې سرته رسیږي انټرنیټ ددي امکان برابروي چي جغرافیه پوهان د نړی په بیلا بیلو سیمو کي خپلمنځي اړیکي ټینګي کړي او یو دبل په نظریاتو پوه شي.
۱۷۳سوال:د جغرافیایي مغلوماتو په خاطر د انټرنیټ څخه څرنګه استفاده کیږي؟
۱۷۳ځواب: مینه وال کوالی شی چي د پام وړ جغرافیایي موضوعګانود موندلو لپاړ، اړونده انټرنیټی سایټونو ته ورننوځي او د اړتیاوړ اطلاعات لکه متن ، عکسونه، نقشې او فلم لاس ته راوړي نو موړي اطلاعات د پرنټر په مرسته چاپ او یا په کمپیوټر کي زیرمه او ثبت کړي.
۱۷۴سوال: د فکس د دستګاه پواسطه څنګه پیغامونه لیږل کیږي؟
۱۷۴ځواب:د فکس دستګاه په نړیوالو اړیکو کي مهم رول په غاړه لري دغه دستګاه په څو ثانیو کي استول شوي پیغامونه د لیکلي پیغام په توګه اخیستونکي ته د نړی هري نقطي ته رسوي

د نفوسو ویش او ګڼوالي

۱۷۵سوال:د نفوسو ګڼوالي تغریف او د نفوسو ګڼوالي څنګه معلوموو؟
۱۷۵ځواب:د نفوسو ګڼوالی د ځمکي د سطحي په یوه واحده ساحه کي د اوسیدونکو خلکو د شمیر څخه عبارت دي د نفوسو د ګڼوالي د معلومولو لپاره باید دیوي سیمي نفوس د همغي سیمي په پراخوالي وویشل شی.
۱۷۶سوال:په ۲۰۱۰ م کال کي د نړی نفوس څو میلیارده ته رسیده او هم واضح کړي چي د نفوسو ویشنه په نړی په څه ډول ده لاملونه یي په ګوته کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷۶ځواب: ۶،۸ ميليارد تنو ته رسيده دغه نفوس په ټوله نړی کی په مساوی ډول نه دی اقليمی شرايط ، څمکی جوړښت او نور اقتصادی بشری او سياسی لاملونه د نفوسو په تمرکز اعيز لري .

۱۷۷سوال:د نفوسو ځاي پر ځاي کيدو کي د فزيکي غواملو اغيزي تشريخ کړي؟

۱۷۷ځواب: لکه جعرافيی موقيعت ، لوړی سيمې ، اقليمې شرايط ، اوبه او داسی نور چې په مستقيم يا عير مستقيم ډول د ځمکې د منابعو په ګټه اخيستنې باندې اعيزې لري

۱۷۸سوال:د نفوسو د ځاي پرځاي کيدو کي د اقتصادي عواملو اغيزي تشريخ کړي؟

۱۷۸ځواب: په طبيعی منابعو او بشری فعاليتونو متکي دي چې له کانونو ، اوبو ، خاورې له ډولونو ، نباتاتو ، خيواناتو ، د پانګې په شتون او په نوي تکنالوژي ، د کار په شرايطو ، صنايعو او داسی نورو څخه عبارت دی چې د نفسو په کڅوالی اعيزی لري .

۱۷۹سوال:په طبيعي منابعو او بشري فعاليتونومتکي ده چي له کانونو، اوبو، د خاوري له ډولونو نباتاتوو خيواناتوو پاننګي په شتون او په نوي تکنالوجي، د کار به شرايطو ، صنايعو او داسی نورو حخه عبرت دي جي د نفوسو په زياتوالي غيزي تشريخ کړي؟

۱۷۹ځواب:

۱۸۰سوال: د نفوسو د ځای پرځای کيدوکي دسياسيي عواملو اغيزي تشريح کړي؟

۱۸۰ځواب: دولت که چيرې د هيواد پرمختيايی پروګيرامونو په برخه کې پانګې اچونې ، د کارونو پيداکولو او يا خدماتی امکانات او روعتيايی فعاليتونو ته پاملرنه ونه کړي د نفوسو کڅوالی هلته لږوي .

۱۸۱سوال:دنفوسو د ځاي پرځاي کيدو کي بشري عواملو اغيزي تشريخ کړي؟

۱۸۱ځواب: لېری پرتی سيمی چې د حمل او نقل لارې او ارتباطی وسايل په لاس کی نه لري خلک هلته په تيت او پرک ډول ژوند کوي .

۱۸۲سوال:د پورتينو لاملونو په پام کي نيولو سره ګڼ نفوسه سيمي په څو برخو ويشل شوي؟

۱۸۲ځواب: په دريو برخو

لومړی : اسيا ګڼ نفوسه سيمې

دوهمه : اروپا ګڼ نفوسه سيمې

دريمه : امريکا متحده ايالات ګڼ نفوسه سيمې

۱۸۳سوال:په اسيا کي ګڼ نفوسه سيمي کومي سيمي دي او ولي ګڼ نفوسه دي؟

۱۸۳ځواب: پاکستان ، جاپان ، هند ، بنګله ديش ، چين او کوريا ټاپو وزمه علت يی د اب او هوا کرنې ښه شرايط او د نفوسو طبيعی زياتوالی .

۱۷۴سوال:په اروپا کي ګڼ نفوسه سيمي کومي سيمي دي او ولي؟

۱۷۴ځواب: د پانګوالی په دوره کې رامينځته شوي علت يی د سيندونو عاړه ، بندرونه او صنعتی مرکزونه او کرنيزې ځمکو شتون

۱۷۵سوال: په امريکاکي ګن نفوسه سيمي کومي سيمي دي او وليکی نفوسه دي؟

۱۷۵ځواب: نيوانګلند ، نيويارک ، پنسلوانيا او پنځه ګونو جهيلونو شاوخوا او کانډا جنوب ختيځ دی د هغې لامل تجارتې او صنعتی مرکزونه دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نړۍ کې د نفسوکی د نفوسو د زیاتوالی لړوالی ستونزی

۱۶۹سوال: په نړۍ کی نفوس ولی زیاتیږی؟
۱۶۹ځواب: ځکه چې د نړۍ نفوس په ډیره چټکۍ زیاتیږي، ځکه چې زیږونه birth rate له مړیني death rate څخه زیات دي.
۱۷۰سوال: د شلمی پیړی د سر په کلونو کی په کال کی څومره او د همدی پیړي په نیمائی په کال کی څومره او اوس په کال کی څومره نفوس زیاتیږی؟
۱۷۰ځواب: د شلمي پیړۍ په پیل کې دغه د نفوسو زیاتوالی په کال کې ۱۰ میلیونه، د همدې پیړۍ په نیمايي کې په کال کې ۳۵- ۴۰ میلیونو پورې او اوس له ۶۰ څخه تر ۶۵ میلیونو تنو پورې په کال کې زیاتیږي.
۱۷۱سوال: د نفوسو طبعی زیاتوالی د کومو مهمو لاملونو پوری اړه لری واضح یی کړي؟
۱۷۱ځواب: د نفوسو طبیعی زیاتوالی د زیږونونو په زیاتوالي او دمړیني په کموالي پورې اړه لري د مثال په ډول که په یوه هیواد کې زیږونه په زرو کې ۴۰ وي او مړینه په زرو کې ۲۰ وي د نفوسو زیاتوالی به ډیر زیات وي د نفوسو زیاتوالی په ډیرو لاملونو پورې اړه لري چې مهم یې اقتصادي ، ټولنیز، او کلتوري لاملونه دي.
۱۷۲سوال طبیعی زیاتوالی د نفوسو په څو برخو ویشل شوی دی لومړی ډول زیاتوالی د پرمختللو هیوادونو لکه شمالی امریکا د اروپا یی پانګوالو هیوادونو او اوس ځانګړتیا ده دغه هیوادونو د نفوس وده ډیره کمه او نور هم د کمیدو په حال کی ده لاملونه یی په ګوته کړی دویم ډول پرمخ ودی هیوادونو ځانګړتیا ده لکه اسیا، افریقا، او لاتینه امریکا چې دلته ډیر زیږونونه کیږی ددی لاملونه په ګوته کړی؟
۱۷۲ځواب: طبیعی زیاتوالي په دوه برخو ویشل شوي لومړي ډول د شمالي امریکا او اروپا پانګه والو هیوادنو او دچین او روسیي خانګړتیا ده د هغو خصوصیات ډیره لږه زیږونه چې نورهم د کمیت په حال کې دي او لاملونه یي په لاندي ډول دي. ۱: په پرمختللو هیوادنو کې ښاري نفوس اکثریت لري ښکاره ده چې زیږنه په ښاري کورنیو کې له کلیوالي کورنیو څخه لږ وي.۲ : په دې هیوادونو کې ښځي ټولنیزو کارونو ته جلب اوجذب شوي دي معمولاً هغه ښځي چې کور څخه د باندي کارونه لري نسبت هغو ښځو ته چې کار نه کوي د ماشومانو شمیریي لږ وي سلنه یا په زور کې له ۵ـــــ ۱۰ پورې وي کله یي اندازه له دي څخه هم کمه وي دغه لږ زیاتوالي د پرامختللو هیوادنو ځانګړتیا ده.
دویم: ډول زیاتوالی د مخ پر ودي هیوادونو ځانګړتیا ده لکه آسیایي، افریقایي او د لاتیني امریکا هیواوادنه، چې هغه د زیات زیږونونو څخه عبا رت دی ،چې په لاندي لاملونو پورې اړه لري. د اقتصادي ودې ډیره ټیټه سطح، د میکانیزه ماشیني کرنې نه شتونو بیسوادي د اکثریت خلکو له پاره د حفظ الصحی نشتوالی په ټولنه کې د عنعنوي فرهنګ څخه د ښځو پیروي کول او د هغوي له وخت څخه مخکي نکاح او داسي نور.
۱۷۳سوال:د پرمخ ودي هیوادونو او پرمختللو هیوادنو د نفوس هیرومونه څه توپیر لری؟
۱۷۳ځواب: د پرمخ ودی هیوادونو هرم قاعده لویه او د پرمختللو هیوادونو هرم قاعده کوچنی ده

د نفوسو میخانیکي زیاتوالی

۱۷۴سوال:د نفوسو میخانیکي زیاتوالی څرنګه رامنځته کیږي؟
۱۷۴ځواب:که چیری د هیواد ته له باندی څخه مهاجرتونه له هیواد څخه بهرته مهاجرتونو په نسبت زیات وی د نفوسو د میخانیکی زیاتوالی رامنځته کیږی.
۱۷۵سوال:د نفوسو مطلقه وده څه شی سره مساوی ده؟
۱۷۵ځواب: د نفوسو مطلقه وده = (د زیږونونو شمیر – د مړیني شمیر) + هیواد ته له بانید څخه مهاجرت.
د نفوسو مطلقه وده= (د زیږونو شمیر- د مړیني شمیر) – له هیواد څخه نورو هیوادونو ته مهاجرت.
۱۷۶سوال: اضافی نفوسو اصطلاح کوم وحت رامنځته کیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷۶ځواب:د اضافی نفوسو اصطلاح هغه وخت رانمځته کيږي او استعماليږي چې په يوه سيمه کې د منابعو له شتو امکاناتو څخه زيات نفوس استوګنه ولري او يا له ټاکلو تولنيزو هدفونوڅخه زيات وی
۱۷۷سوال:د نفوسو چټکه وده او زياتوالی او د زيږون زياتوالی د وروسته پاتي هيوادو ځانګړتيا ده د نفوسو دغه زياتوالی کوم مشکلات منځته راوړی؟
۱۷۷ځواب:د نفوسو دغه طبيعي زياتوالی اقتصادي بوديجه محدودوي او فشار پرې زياتوي او کارونه په ټپه دروی.
۱۷۸سوال: په پخوا زمانو کې د نفوسو د محدوديت سببونه (وجې) څه وي وليکئ؟
۱۷۸ځواب: په پخوانيو وختونو کې صحي خدماتو زياته پراختيا نه وه کړې قحطي، ناروغي او جګړې، د نفوسو د محدودولو لاملونه وو.
۱۷۹سوال:مخکې مو ووېل چې په ۲۰۱۰میلادي کال کې نفوس ۶,۸ ميلیارده تنه وو په ۲۰۵۰میلادي کال او ۲۱۵۰میلادي کې به څومره وي؟
۱۷۹ځواب:۲۰۵۰میلادی کال کې به ۹ ميلياردو او په ۲۱۵۰ميلادي کال کې د اټکل له مخې ۱۱ ميلياردوته د رسيدو وړاندوينه شوې ده چې که کنترول نشي نو نړی به له فاجعې سره مخامخ کړي.

د نړۍ په ځينو هيواودونو کې د فعال اقتصادي نفوسو د لړوالي ستونزې

۱۸۰سوال: په هغه هيوادونو کې چې زيږون د مړيني څخه کم وي څه ستونزي پيداکيږي؟
۱۸۰ځواب: همدغه لامل سبب کيږي چې د بوډاګانو نفوس چې عمر يې له۶۵ کلنی څخه زيات وي يا متقاعد او د ناتوانو خلکو شمير زياغتيږي په دي صورت کې صنايع د بشري قوي له کمبت سره مخامخکيږي او د صنايعو پرمختګ محدوديږي.
۱۸۱سوال: د کوم کال په لسيزو کی پرمحتللو هيوادونو مخ پر ودی هيوادونو د اقتصادی او فرهنګی پرمختګ لپاره د کورينو د محدودلو وړانديز وکړ ددي وړانديز سره کومو هيوادونو موافقه وکړه؟
۱۸۱ځواب: ۱۹۵۰ م کال په لسيزو کی پرمحتللو هيوادونو مخ پر ودی هيوادونو د اقتصادی او فرهنګی پرمختګ لپاره د کورينو د محدودلو وړانديز وکړ هند ، چين او مصر موافقه وکړه ،
۱۸۲سوال: بعضی پوهان په دي نظر دي چې د نفوسو زياتوالي ازاد پريښودل شي علت ئی څه دي؟
۱۸۲ځواب: علت يی دا دی چی زيات نفوس د توليداتو د زياتوالی او د اقتصادي ودي سبب ګرځي
.

مهاجرتونه

۱۸۳سوال:مهاجر چا ته ويل کيږي؟
۱۸۳ځواب:مهاجر هغه چاته ويل کيږي د استوګنی خای ته بدلون ورکړی او ديو اداری واحد څخه بل اداری واحد ته مکان شوی وی.
۱۸۴سوال:مهاجرتونه په څو ډول دي نومونه يی وليکئ؟
۱۸۴ځواب: مهاجرتونه په دوه ډوله دي ۱: اختياری مهاجرتونه ۲: اجباری مهاجرتونه
۱۸۵سوال:د ملګرو مليتونو د ارقامو له مخې په ۱۳۸۷هـ ل کال کې څومره خلک د نړيوالو سرحدونوڅخه تير شوي دي او د کومو هيوادونو وو؟
۱۸۵ځواب: د ملتونو د ارقامو له مخې شميريي په ۱۳۸۷لمريز کال کې ۲۴ميليونه وو او هغه خلک چې له نړيوالو سرحدونو څخه اوړي د پيناه۸ اخيستونکو په نوم ياديږي. لکه فلسطينيانو چې په عرتي هيوادونو کې او افغانانو په ګاونډيو او د نړی په نورو هيواد ونوکي پناه اخيستي ده.د هغو پناه اخيستونکو ټول شمير ۱۶ ميليونو ته رسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸۶سوال: لنډ مهاله مهاجرتونه کومو مهاجرتونو ته ويل وليکۍ؟
۱۸۶ځواب: ځيني نوموړي مهاجرتونه لنډ مهاله دي چي لومړني ځاي ته د بيرته راګرځيدو نيت لري لکه زموږ د هيواد کوچيان چي د آب وهواو څرځايونو د او د موسم د تغير له مخي بيا بيرته لومړني ځاي ته راګرځي.
۱۸۷سوال: مهاجرتونه د کومو لاملونو په واسطه تر سره کيږئ؟
۱۸۷ځواب:طبيعی، اقتصادي، سياسی او مذهبی لاملونو په نتيجه کی منځته راځي.
۱۸۸سوال:د مهاجرتونو طبيعی لاملونو اقتصادي سياسی او مذهبی لاملونو تشريح او سره د مثاله واضح کړي؟
۱۸۸ځواب:۱:طبيعي لاملونه : طبيعي لاملونه هم د مهاجرت سبب ګرځي لکه پّ سيمه کي د اووبو کمښت د آب وهوا د شرايطو خرابتيا، د خاوري کمزورتيا يا طبيعي افتونه لکه زلزلهو سيلابونه ، سمندري طوفانونه، وچکالي او داسي نور.
۲: اقتصادي لاملونه اقتصادي لاملونه د مهاجرت بنسټيز لامل دي اوس دغه مهاجرت دمخ پر ودې هيوادونو ځانګړتيا ده ځکه په دې هيوادنو کي د کليو او ښارونو تر منځ ډيره نا برابري ده.
۳: سياسي مهاجرت: دغه اصطلاح زياتره د سياسي پناه اخيستونکو له پاره کارول کيږي هغه چاته اطلاق کيږي چي د بيلابيلو لاملونه له مخي لکه جګړي دهشت سياسي تعقيت، مذهبی عقايدو ، د تولنيزو ډلود اړيکو او هغه قومي اقليتونه چي اصلي هيوادونه يي پرې ايښی دي له له بل هيواد څخه يي د پناه اخيستني غوښتنه کړي وي .
۴: مذهبي مهاجرتونه: دغه ډول مهاجر تونه په مذهبي او نورو تولنيزو او فرهنګي مصسايلو بانديد قيوداتو او محدود يتونو وضع کولو له مخي کيږي ددې ښه مثال په ۱۹۴۷ ميلادي کال کي په هندوستان او پاکستان باندي د هند د لوييي نيمي وچي ويش و چي د هغه په پاي کي په ميليونو د هندو مذهب د پيروانو کورنی له پاستان څخه هند ته او په مقابل کي په ميليونو مسلماني کورنيو له هند څخه پاکستان ته پخپله خوښه مهاجرت وکړ.

نړيوال مهاجرتونه او دهغی پايله

۱۸۹سوال:مهاجرتونه د کومو لاملونو د مخي کيږي؟
۱۸۹ځواب: مهاجرتونه دوه لاملونه لري ۱: نامساعد لاملونه ۲: جذبوونکي لاملونه.
۱۹۰سوال:نامساعد لاملونه او جذبوونکی لاملونه کوم يو دي تشريح کړي؟
۱۹۰ځواب:نامساعد لاملونه: لکه طبيعي اقتصادی، تولنيز، سياسي او مذهبي لاملونه چي په مخکينيو لوستونکي ورڅخه يادونه شوي ده.
جذبوونکي لاملونه: لکه د يوې ساحي د نفوسو کموالي، راښکونيکی سيمي د ځمکي لاندي منابع، د کار زياتوالي او ډيره اجوره.
۱۹۱سوال:په هيواد کي داخل مهاجرتونه او د هيواد څخه بهر مهاجرتونه د څه په نوم ياديږي وليکۍ؟
۱۹۱ځواب: ځيني په هيوادکي دننه وي ،چي په هيوادکي دننه دمهاجرت په نوم ياديږي. او ځيني له نړيوالو سرحدونو په تيريدو سره کيږي ، چي د بهرنيو مهاجرتونو په نوم ياديږي.
۱۹۲سوال: نړيوال مهاجرتونه په کومه پيړي کی او د څه په اساس پراختيا وموندہ؟
۱۹۲ځواب: نړيوال مهاجرتونو د ۱۵ م پيړی د جغرافيايي لويو اکتشافونو په پايله کي پراختياوموندله.
۱۱۹۳سوال:شمالي امريکا هيوادونو څو سلنه اروپائی مهاجرين او څو سلنه افريقال يی تور پوستي مهاجرين دي؟
۱۹۳ځواب: شمالي امريکا هيواد ونه دي چي ۹۵ سلنه نفوس يي اروپايي مهاجرين او ۲ سلنه يي افريقا يي توريوستکي دي.
۱۹۳سوال په ۱۸۱۵ ميلادی کال څخه تر ۱۹۲۰ ميلادی کال پوری د انګلستان څخه څومره خلکو مهاجرت پيل کړ او دی مهاجرتونو څو اړخه درلوده؟
۱۹۳ځواب: په ۱۸۱۵ ميلادي کال څخه تر ۱۹۲۰ ميلادي پورې ۱۷ ميليونه تنو مهاجرت پيل کړ. دغو مهاجرتونو دوه اخونه درلودل، دايمي مهاجرين او د اداري کارکونکو او مذهبي مبلغينو مجارت چي موقتي جنبه يې لرله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۴سوال:په کوم کال امریکا د مهاجرینو د منلو په خاطر قانون وضعه کړ دی قانون اول د کومو خلکو مخنیوی کاوه؟
۱۹۴ځواب:امریکا دمتحده ایالتونوکانګرس د مهاجرینو دمخنیوي له پاره په ۱۹۲۴ میلادي کال کي دمهاجرینو په نوم قانون تصویب کړ نوموړي قانون زیات د هغوو مهاجرینو مخه نیوله چي د جاپان او چین ژیړ نژاد پورې يي اړه درلوده.
۱۹۵سوال:اوس د کومو هیوادونو څخه کومو هیوادونو ته مهاجرت کړيږي؟
۱۹۵ځواب: اوس برعکس زیاتره نړیوال مهاجرین د دریمي نړی له هیوادونو څخه پرمختللي صنعتي هیوادونو ته کيږي چي بنستیز لامل يي اقتصادي او سیاسي لامل دي.

نژادونه

۱۹۶سوال: نژاد تغریف کړی؟
۱۹۶ځواب: نژاد د خلکو ډلي ته ویل کیږي چي د ظاهري څیرې د پوستکي او ویښتانو رنګ بیلوونکي نښو او ارثي ګډي ځانګړتیاوي ولري.
۱۹۷سوال:د نړی خلک په څو نژادنو تقسیم شوی دی؟
۱۹۷ځواب: دنړی خلک په دري نژادونو باندي تقسیم شوي دي ۱: سپین نژاد: ۲ژیړ نژاد ۳: : تور نژاد
۱۹۸سوال: د سپین نژاد، ژیړ نژاد، تور نژاد او سرو پوستکو حصوصیات ولیکئ؟
۱۹۸ځواب: سپین نژاد خصوصیات لوړه ونه، سپین پوستکی، جګه پزه او خرمايي ویښتان او پرانیستي سترګو ځانګړې بڼه اولږ غوندي چاغ وي.
ژیړ نژاد خصوصیات ژیړ پوستکي ،تور او صاف ویښتان، لړه ږیره، ګرد سرو بادامي سترګي لنده پزه، تیټه ونه او لږ غوندې چاغ وي.
تور نژاد خصوصیات تور یا نصواریته ورته پوستکی او پلنه پزه ، ګرکوتي ویښتان او پیړې شوني لري.
سره پوستکي خصوصیات: اصلاً د ژیړ نژاد پوريې اړه لري، خو دمذهبي عقیدو له مخې په مخ او ویښتانو نکریزي وهي نوله همدي امله د سور پوستکو په نوم مشهور شوي دي.
۱۹۹سوال:نژادونه د کومو طبیعی شرایطو په نتیجه کي منځته راغلی تشریح یی کړی؟
۱۹۹ځواب:نژادونه د طبیعي چاپیریال د بیلابیلو شرایطو، اقلیم او خوړرو سره د تطابق له مخې چي په انساني ژوند باندي اغیزه لري رامنځته شوي دي.
۲۰۰سوال: ملګرو ملتونو په کوم کال د نژاد ونو ترمنځ د تبغض له منځه وړلوفیصله وکړه؟
۲۰۰ځواب: ملګرو ملتونو په ۱۹۶۵ م کال کي د نژادونو ترمنځ د تبغض له منځه وړلو فیصله وکړه.

د نژادونو جغرافیایي ویش

۲۰۱سوال:په اسیا، اروپا افریکا، امریکا، او استرالیا کی سپین نژاد تور نژاد او ژیړ نژاد خلک په کومو سیمو کی اوسیږی؟
۲۰۱ځواب:
۲۰۲سوال: د افریقا تور پوستکی په څو ګروپونو باندي ویشل شوي دي نومونه یی ولیکئ؟
۲۰۲ځواب: افریقا تورپوستکي په څلورو ډلو ویشل شوی دی. چي نومونه يي عبارت دي بانتو، نیلوت nelotes پیګیمي pygmiesبوشمن bushmenاو هوتن تت hottentotsڅخه ده.

د نړي مهم دینونه

۲۰۳سوال: دینونه په څو ډوله دي؟
۲۰۳ځواب: دینونه دري دوله دی اینمیزم یا د طبیعی پدیدو، ارباب النواع، اسمانی دینونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۴سوال:اینمیزم یا د طبعي پدیدو د پیروانو په هکله معلومات ولیکئ؟
۲۰۴ځواب: انیمیزم د انساانانو له لومړنیو آیینو څخه ګڼل کیږي ددې آیین پیروان وایي چي ټول شیان او جمادات روح لري ددي آین پیروانو په تیرو وختونو او دورو کي په تیره بیاله تاریخي دوري څخه مخکي ، طبیعي په تیره بیا حیرانوونکي حارق العاده شیانو او پدیدو ته د خدایي خاصیت قایل و، لکه بریښناو تندر، روښنایی، طوفان، باران او داسي نورو د ماوراي طبیعت قدرت په صفت پيژندل.
۲۰۵سوال:ارباب النواع د عقیدو د پیروانو په اړه معلومات ولیکئ؟
۲۰۵ځواب: د ارباب الانواع د عقیدي پیروان: ددې عقیدي پیروانو باور درلدهچي هره حادثه او پدیده جلا خداي لریدغه آیین د یونان له مدنیت څخه پیل شوی دی او دروم دمدنیت په وخت کي اعلی درجي ته ورسیده لکه د اور غورځوونکي اتشفشان خدای د بریښنا او تندر خدای دسمندرونو خداي د ستورو خدای د باران خدایاو داسي نور.
۲۰۶سوال:د اسمانی دینونو په هکله معلومات ولیکئ؟
۲۰۶ځواب: د اسماني دینونو پیروان دغه دینونه زیاتره اخلاقي اړخ لري او د خداي (ج) عبادت کوي . چي د هغې د لاربنووني له پاره یي بیلابیل پیغمبران درلودل لکه یهودیت، مسیحیت او اسلام چي تر ټولو کامل دین د اسلام مقدس دین دی.

داسلام سپیڅلی دین

۲۰۸سوال:د اسلام دین بنسټ په څه شی ولاړ دي اسلام د چاپه واسطه او د څه په نازلیدو سره په کوم ځای انسانانو ته وړاندي شو؟
۲۰۸ځواب:د اسلام سپیڅلی دین د الهی وحدانیت او ټولنیز عدالت په بنسټ ولاړ دی چی د خصرت محمد ص په بعثت او د قرانکریم په نازلیدو سره په مکه مکرمه کي انسانانو ته وړاندي شو.
۲۰۹سوال: اسلام دین څه وخت په چټکی سره خپور شو؟
۲۰۹ځواب:کله چي محمد ص له مکي معظمي څخه مدینی منوري ته هجرت وکړ له هغی څخه وروسته د اسلام مقدس دین په ډیره چټکی خپور شو.
۲۱۰سوال: په اوس وخت کي نړي نفوسو څومره برخه مسلمانان جوړوي؟
۲۱۰ځواب:تقریباً د نړي نفوسو پنځه برخه مسلمانان جوړوي.
۲۱۱سوال: د اسیا د لوي وچه په کومو برخو کي اسلامي هیوادونه دي د اسلامي هیوادونو د خاوري پراختیا څومره ده او د اسیا د لوی وچه د نفوسو څومره برخه مسلمان جوړوي؟
۲۱۱ځواب:ددی لوی وچي اسلامی هیوادونه په منځنی ختیځ منځنی اسیا چنوبی او چنوب ختیځی اسیا کی پراته دي ددي اسلامي ۹۸هیوادونو د خاوری پراختیا ۱۵ میلیونه کیلو متره مرتع او نفوس یی د اسیا لوي وچی د نفوسو دریمه برخه جوړوي.
۲۱۲سوال:په اسیا کی څو هیواودونه مسلمانان او د څو هیواودنو رسمی دین اسلام دي؟
۲۱۲ځواب:په اسیا کي ۲۷ هیوادونه مسلمانان دي چی د هغو څخه ۱۸ هیوادنونه رسمی دین اسلام دي.
۲۱۳سوال: د افریقا د لوي وچه په کومو سیمو کي مسلمانان اوسیږي؟
۲۱۳ځواب:د افریقا لوي وچه په شمال کي اوسیږي.
۲۱۴سوال:د اروپا او امریکا کومی سیمي اسلامی ګڼل کیږي؟
۲۱۴ځواب:د اروپا په لویه وچه کی د البانی، بوسنی او هرزالونی او په امریکا کی د سورینام په دواړو لوي وچو کي سیمی ګڼل کیږي .
۲۱۵سوال:۲۰۰۰ م کال د احصایه له مخی په څومره هیوادونو کي د یو نه تر ۱ــ ۳۸ سلنی پوري مسلمانان ژوند کوي؟
۲۱۵ځواب:۲۰۰۰م کال د احصایه له مخي ۶۳ نور هیوادونو کي هم له ۱ــ ۳۸ سلنی پوري مسلمانان ژوند کوي.
۲۱۶سوال: اسلامي هیوادونه ولی د استعمار ګرانو وړ ګرځیدلي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱۶ځواب: اسلامي زيات هيوادنه د طبيعي منابعو له مخي لکه نفت، طبيعي ګاز، د ډېرو سکاره، مس رېږ او داسي نورو له پلوه ډير شتمن دي دنړۍ په 65,5 سلانه د نفتو زيرمي د فارس په خليج (په عربخليج) کې پرتي دي د همدغو سرچينو د شتون له مخي د نړۍ د استعمار ګرانو د پارم وړګرځيدلي دي.

مسحيت دين

۲۱۷سوال: مسحيت دين څه قسم دين دي او په کوم ځاي کي او چا لخوا خلکو ته ورو پيژندل شو؟
۲۱۷ځواب: نن عيسويان د توحيد څخه ولي منحرف شوي دي او هم واضح کړي د بنی اسرائيلو وروستی پيغمبر څوک وه؟
۲۱۸سوال: د مسحيت دين د چا په واسطه د کوم کال څخه تر کوم کال پوری رسمي شو او لومړنی کليسا يی د څه په نوم ياديده؟
۲۱۸ځواب:مسحيت دين د کنتاکين په وخت کی له ۳۰۶ ميلادي کلونو کی رسمي شو او کليسا
۲۱۹سوال: د عيسويت مذهب په څو مذهبی فرقو ويشل شويدي د مهمو فرقو نومونه يی وليکئ
۲۱۹ځواب:عيسويت مذهب په ۲۵۰ فرقو ويشل شوي دي مهم فرقو نومونه يی دادی ۱: کاتوليک ۲ارتو دوکس ۳: پروتستانت
۲۲۰سوال:کاتوليک د عقيدي پيروان دياب په اړه څه نظريه لری او ددي عقيدی پيروان په لومړي درجه او دوهم درجه په کومو کومو هيوادونو کی وی؟
۲۲۰ځواب:
۲۲۱سوال:دکوم کال د روم امپراتوری په دوو برخو ويشل شوه چی ورسره کليسا هم په دوو برخو وويشل شوه کومو نومونو؟
۲۲۱ځواب: د روم امپراطوريي په ۴۷۶ميلادي کال کي په دوو ختيځو او لويديځو برخو وويشل شوه، په همي دليل کليسا هم د لويديځ روم په کليسا(کاتوليک) او يوناني ختيځ روم(ارتودوکس) وويشل شوه.
۲۲۲سوال:په کوم کال دوهم خليفه ختيځ روم ته ماتی ورکړه او کومی سيمی ازادي کړي؟
۲۲۲ځواب:د دوهم خليفه حضرت عمر (رض) خلافت په دوره کې ۶۲۶ ميلادي کال کي ختيځ روم ته ما ورکړه او د سوريي او فلسطين سيمي يي ازادي کړی.
۲۲۳سوال:د روم اميرانو دريم
۲۲۳ځواب:
۲۲۴سوال:کاتوليک عقيدي او ارتو دوکس عقيدي ترمنځ فرق څه شی؟
۲۲۴ځواب:
۲۲۵سوال:د پروتستانت د عقيدي په اړه معلومات وليکئ؟
۲۲۵ځواب:

د تائوييزم او شينتوييزم اينونه په هکله څه پوهيږي

۲۲۶سوال:د تائوييزم د آيين معنا څه ده په کوم هيواد کي د چا لخوا رامنځته شو د رامنځته کيدو په اړه يی معلومات وليکی؟
۲۲۶ځواب: ۲۲۷سوال:د تائوييزم د آيين پيروان په کوم هيواد کی استوګن دي او د چا لخوا رسمی دين شوه؟
۲۲۷ځواب: د چين قوم او ملت په دغي عقيدې ولاړ دی د تائوييزم آيين په ۱۶۵ ميلادي کال کي د هوان له خواد هان د لړی خاقان په واسطه رسمي شو.
۲۲۸سوال:شينتويزم ددي دين معنی څه ده دغه آيين په کوم هيواد کي پيروان لري دا دين د کومو دينونو د اغيزي لاندي راغلي او اوسني بڼه څه قسم ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲۸ځواب: شینتویزم په لغت کې (خدایانو د لارې) په معنادی او چاپان د خلکو ایین دي چي وروسته یې د کنفسیوس او بوداي آینونو د اغیزو لاندې تحول وکړ او سنی بنه یي اداب، عنعنات، د مقدسو ځایو زیارتو جشنونه او عمومي اخترونه دی.
۲۲۹سوال:د شینتوییزم د ایین له مخي د جاپانیانو نظر د خپل هیواد په باره کي بیان کړي؟
۲۲۹ځواب: د جاپاینان باور لری چي له جاپانیانو ځخه پرته نور باید په دي هیواد کي ژوند ونه کړي او جاپانیان هم باید په بل ځاي کي مړه نشي جاپانیان خپله خاوره سیمه الهي هیواد بولی اونور هیوادونه ددي ځانګړتیاو لرونکي نه ګڼي.

بودائی او هندوییزم آیینونه

۲۳۰سوال:د بودائی آیین بنسټ ایښودونکی څوک وو چیرته رامنځته شو مقدس کتاب یی څه نومیږي او مقدس ښارونه چیرته او څه نومیږي؟
۲۳۰ځواب: بوادئی آیین بنسټ ایښودونکي سیدارتا په نوم یو شهزاده و مقدس کتاب یي تری پتیکا (درې ټوکري ګل)مقدس ښارونه یي په هندکي بنارس او په تبت کي لهاسادي.
۲۳۱سوال:بودائی آیین په کومو هیوادونو کي پیروان لري او په کومو هیوادونو کي رسمي دین دي؟
۲۳۱ځواب:دغه آیین په کامبوج، بوتان او تایلینډ په هیوادنو کي رسمیت لري دغه ایین په هند، جاپان، چین، مغلستان، تبت، برما، کامبوج تایلینډ بوتان او نړی په نورو سیمو کي ژوند کوي.

هندوییزم

۲۳۲سوال:د هندوییزم دین په کوم کال کي رواج درلود؟
۲۳۲ځواب:هندوییزم ۱۵۰۰ میلادی کال یه شاوخواکي یی په هندوستان کي رواج درلوده.
۲۳۳سوال:د هندوییزم په ایین کي د روخ تناسخ په کومه معنا کارول کیږي؟
۲۳۳ځواب: د دي دین پیروان په دي عقیده وو او ویل به یي چي بنه انسان مړ شي روح یي بنه سري ته ورځي او که بد سړي مړ شي روح یي بد سړي له ځي اکثروبه ویل چي بد انسان روح حیواناتو ته ځي.
۲۳۴سوال:د هندوییزم په ایین کي خلک په څو خدایانو باورلري او دي خدایانو ته یی کومي وظیفی وسپارلي؟
۲۳۴ځواب: هندوییزم ایین دري خدایان لري ۱: برهما(دموجوداتو خالق) ۲: ویشنو(دموجوداتو د ساتني خداي) ۳: شیوا(د موجوداتو د له منځه وړلو خدای).
۲۳۵سوال:هندوییزم آیین مقدس کتاب څه نومیږي او په کومه ژبه لیکل شوي؟
۲۳۵ځواب: هندوییزم ایین مقدس کتاب ویدا(د برهمنیانو ودا vda نوم لري او په سانسکریت په ژبه لیکل شوي.
۲۳۶سوال:د هندوییزم په ایین کي د خلکو څو طبقي شته نومونه یی ولیکئ؟
۲۳۶ځواب: د هندوییزم کي برهمنانو، ویشیا، کشتریا او شودرا طبقي شته.

د نړی مهمي ژبي

۲۳۷سوال:ژبه تعریف کړي او ژبه څنګه منځته راعلي؟
۲۳۷ځواب: ژبه د پوهولو او راپوهولو(افهام او تفهیم) وسیله اد د علایمو سیستم دي چي د پوهي د انتقال او حاصلولو، معاشرې او د خلکو د تفاهم له پاره کارول کیږی.
۲۳۸سوال:اندو اروپایي ژبه کي کومي ژبي شاملي دي نومونه یی ولیکئ؟
۲۳۸ځواب: اندو اروپایي ژبه کی په بیلابیلو څانګو(لاتین، بالتیک، سلاویک، جرمانیک، اریک او ارمني) ویشل شویده.
۲۳۹سوال:په نیګرو په ژبه کي کومي ژبي شاملي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳۹ځواب: په نيګرو ژبه کې دوه ژبې شاملې دي ۱: د سوډان په جنوب، د چاډ په جمهوريت ،نايجريا او د افريقا په استوايي هيوادونوک ي خلک په دي ژبې خبرې کوي.۲: د بانتوژبه: د کانګو، زمبيا او انګولا د حوزې خلک پرې خکبرې کوي.

۲۴۰سوال:په حامي اوسامي ژبو باندي د کومو هيوادونو خلک خبرې کوي؟

۲۴۰ځواب: په حامي ژبه باندي په حبشه، الجزاير، نايجر او دسنيګال په يوه برخه کې خلک پرې خبرې کوي. او سامي د عربستان په ټاپو وزمه ، د مصر په عربی جمهوريت وليبيا لجزاير، مالي او په مراکش کې مروجه ده.

۲۴۱سوال:په التايي او اورالي ژبه کې کومې ژبې شاملې دي او د کومو هيوادونو خلک پرې خبرې کوي؟

۲۴۱ځواب: په التاييي او اورالي ږبو کيي لاندي پنځه ژبې شاملې دي: ۱: د فن پّ ژبه د لپ، فنلنډ، اويستاک او د اروپايي روسيې شمالی خلک پرې خبرې کوي. ۲: ترکي: په ترکيه، ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان، قرغزستان، چين او افغانستان کې پرې خبرې کوي. ۳: منګولیايي: په منګوليا مغلستان او چين په شمال کې خلک پرې خبرې کوي. ۴: د توګوس ژبه: د سايبريا په شمال کې په تيره بيا د تايګا او تندا سيمو کې مروجه ده.۵ : جاپاني او کوريايي ژبه: د جاپان په ټاپوګانواو د کوريا په ټاپو وزمه کې خلک پرې خبرې کوي.

۲۴۲سوال:د پورتنيو ژبو نه په غير نورې کومې ژبې دي چې د مختلفو سيمو خلک پرې خبرې کوي؟

۲۴۲ځواب: نورې ژبې په لاندې ډول دي: ۱ : ماليزيايي او پولنزيايي ژبه د جاوا، سوماتراپه ټاپوګانو، د کمبوديا په يوه برخه او د بورنيو په ټاپو ګانو کې رواج لري.ی۲: د امريکا اصلي او بومي ژبه د امازون په حوزه کې مروجه ده. ۳: د دراويډن ژبه: د هند په جنوب کې او د سريلانکا په يوه برخه کې رواج لري.۴: چيني ژبه د يوې کتلې په توګه د چين په هيواد کې رواج لري.

۲۴۳سوال:ماندراتي ژبه باندې په ټوله نړۍ کې څومره خلک خبرې کوي او دنړۍ څومره برخه خلک جوړوي؟

۲۴۳ځواب: ماندراتي ژبه د ختيځې آسيا له ډيرو معروفو ژبو څخه ده د نړۍ پنځمه برخه خلک يا تقريباً ۸۵۳ميليونه

۲۴۴سوال:انګليسي ژبه په څو هيوادونو کې رسمي ژبه ده؟

۲۴۴ځواب:انګليسي ژبه په ۵۰ هيوادونو کې رسمي ژبه ده.

۲۴۵سوال:عربي ژبه په څو هيوادونو کې رسمي ژبه ده؟

۲۴۵ځواب: عربي ژبه په ۲۲ هيوادونو کې رسمي ژبه ده.

عربي ژبه

۲۴۶سوال:عربي ژبه نړۍ کې څنګه خپره شوه او ولې ځانګړي ارزښت لري؟

۲۴۶ځواب:عربي ژبه د نړۍ د مسلمانانو د مقدس کتاب ژبه ده نو له همدې امله ځانګړي ارزښت لري.

۲۴۷سوال:څه وخت د عربي ژبې د زده کړې د قواعدو تدوين او وضعه کولو ته اړتيا پيښه شوه؟

۲۴۷ځواب: هغه وخت د عربی ژبې زده کړې د قواعدو تدوين او وضع کولو ته اړتيا پيښه شوه چې د اسلام دين غير عرب هيوادونو او قومونو ته ورسيده او هعه هيوادونه او قومونه د عربي ژبې حوزې ته ورننوتل او په دوامدار ډول يو بل ته نژدې شول.

۲۴۸سوال:د عربي ژبه زده کړه د کومو هدفونو په خاطر وه واضح کړي؟

۲۴۸ځواب: د عربي ژبه زده کړه دوه هدفونه لري ۱: په قرآن نبوي احاديثو او نورو شرعي حکمونو باندي د آسانه پوهيدلو له پاره ۲: دنورو ژبو له تصرف څخه د عربي ژبې ساتنه.

۲۴۹سوال:د عربي ژبې اصطلاحات تر اوسه د ژوند په کومو برخو او کومو علوم کې کارول کيږي؟

۲۴۹ځواب:تر اوسه د عربي ژبې اصطلاحات د ادبي، نظامي، تجارتي، بيړی چلوني، ستورو پيژندنې او علومو په کيميا، رياضي، بيالوژي، طب او درمل جوړولو کې کارول کيږي.

۲۵۰سوال:هغه هيوادونه چې رسمي ژبه يې عربی ده څو په اسيا او څو په افريقاکي دي؟

۲۵۰ځواب: د نړۍ له ۲۲ هيوادونو څخه چې رسمي ژبه يې عربي ده. لس هيوادونه په افريقا او ۱۲ هيوادونه يې په اسيا کې پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګيسي ژبه

۲۵۱سوال:انګيسي ژبه د کوم کلونو څخه تر کومو کلو پوري په انګلیند کي يې مروجه ژبه ده او د کومو ژبو د ورګډيدو په نتيجه کي سوچه انګليسي ژبه منځته راغله؟
۲۵۱ځواب:د ۵۰۰ څخه تر ۱۰۶۶ ميلادي کال پورې په انګلينډ کې ډيره پخوانی مروجه زبه انګليسي وه
۲۵۲سوال:په نړۍ کی د څومره خلکو مورنی ژبه انګليسي ده او څومره خلکو لپاره او ارتباطی ژبه انګليسي ده
۲۵۲ځواب: په نړۍ کي د ۳۳۰ ميليونه ته ریسږي د نړۍ د ۱۵۷ ميليونو نورنفوسو لپاره دويمه ارتباطی ژبه ده.
۲۵۳سوال:د هغه هيوادونو له جملې څخه چي يو پخوا د انګليسانو مستعمري وی او اوس ازاد شوي د هغي هيوادونو له جملي څخه د څومره هيوادونو دوهمه رسمی ژبه انګيسي ده؟
۲۵۳ځواب: ۴۹ مستعمره
۲۵۴سوال:انګليسي ژبه ولي د نړيوالی ژبی په توګه منل شوي ده؟
۲۵۴ځواب: دانګليسي ژبي زده کړه ديوی نړيوالي ژبې په توګه دنړيوال تفاهم سربيره په جعرافيه او نورو علومو کي د معلوماتي منابعو اومعتبرو ماخذونو په توګه په انترنيټ، کتابونو او مجلو کې له انګليسي څخه ګټه اخلي.

لاتيني ژبه(فرانسوي، اسپانوي او پرتګالي)

۲۵۵سوال:رومي(لاتينی) ژبه د کومي ژبی له کورنۍ څخه ده او دا ژبه په کومو مخلي لهجو تبديله شويده؟
۲۵۵ځواب: رومي ژبه د ايتالياانو پخوناني ژبه د اندو اروپایي ژبو د کورنۍ له ډلي څخه ده . او په محلي لهجو تبديله شوه لکه د اسپانيي، پرتګالي او فارنسي او په ختيځ کي او اروماني او البانيي د خلکو ژبی د بيلګي تو ګه يادولای شو.
۲۵۶سوال:فرانسی، اسپاني او پرتګال څنګه وکولاي شول چی دخليي ژبې په نورو هيوادو کي مورجي کړي چي اوس په هغي هيوادو کي رسمي ژبی دي؟
۲۵۶ځواب: فرانسوي ، اسپانوي او پرتګالي ژبي د ژونديو ژبون له ډلي څخه دي چي د استعمار او نورو لاملونوله مخې دژبي د اصلېي ويونکوو له حوزې څخه د باندې يې رواج وموندہ او پراخ ګرامر لري.
۲۵۷سوال:اوس فرانسوي اسپانوي او پرتګالي ژبه د نړي په څو څو هيوادونو کي رسمي ژبی دي وليکئ؟
۲۵۷ځواب: فرانسوي ژبه د نړۍ په ۲۶ هيوادونو کې، اسپانوي ژبه د نړۍ په ۱۹ هيوادونو کې پرتګالي ژبه د نړۍ په ۶ هيوادونو کي رسمي ژبی دي او په ځيني هيوادونوکي رسمي ژبه ده.

جرمني ژبه

۲۵۸سوال:جرمني ژبه د کومي ژبي له ډلي څخه ده دا ژبه په څو ډلو ويشل شوي او په هره برخه يي د کومو هيوادونو خلک خبري کوي؟
۲۵۸ځواب: جرمني ژبه د اندو اروپايي ژبو له ډلي څخه ده
۲۵۹سوال: جرمني ژبه په څو محلي لهجو ويشل شوي ده وليکئ؟
۲۵۹ځواب:جرمني ژبه په دوو محلي لهجو ويشل شوي ۱: د لوړو سيمو جرمني ژبه ۲: د اوارو سيمو جرمني ژبه.
۲۶۰سوال:په غير ده جرمی څخه نور په کومو هيوادونو کي جرمني ژبه رسمي ژبه ده وليکئ؟
۲۶۰ځواب: په غير ده جرمنی څخه په اطريش، لختين شتين اوسويس(الماني، فرانسوي او ايتالوي رسمي ژبي دی

د چينايي، جاپاني، او اندونزيايي ژبو په باره کې څه پوهيږئ؟

۲۶۱سوال: يو سيلابه ژبو کي کومي ژبی شاملي وليکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶۱ځواب: په یو سیلابه کي چینايي ماندرین ژبه لکه د ویتنامي (انامي) تبتي، تایلنډي او میانماري(برمايي) ژبو په څیر د ژبپوهني د اصطلاح له مخې یو هیجايي (یو سیلابه) ژبو دي.
۲۶۲سوال: چینايي ژبه د الفبا څو توري لري په دي ژبه باندي د آسیا لویي وچي څومره خلک خبري کوي؟
۲۶۲ځواب: چینايي ژبه د الفبا توري څلورسوه ۴۰۰ لري
۲۶۳سوال:په څو سیلابه ژبنی ډله کی کومي ژبی شاملي دي نومونه ولیکئ؟
۲۶۳ځواب: په څو سیلاته ژبنی ډله کي کوریايي، جاپاني، د سایبریا د خلکو زیاته برخه، منځنی آسیا د راویدي او هندي ژبی شاملي دي.
۲۶۴سوال:اندونزیايي ژبه په کوم کال د اندونزیا ملی ژبه وټاکل شوه؟
۲۶۴ځواب: په ۱۹۲۸ میلادي کال کي د ملی ژبه په توګه وټاکل شوه د وخت په تیریدو د عربي، چیني، هالنډی، پرتګالي، سانسکریتي،تامیلي، فرانسوي او انګلیسي ژبی کلمي په ژبي کی شاملي شوي دي د بیلګي په توګه په دي ژبی کي تقریباً د هالنډي ژبی ۷۰۰۰ کلمي شته دي.

د بالتیک – لیتواني او سلاوي ژبي

۲۶۵سوال:سلاوي ژبه د کومي ژبنی لویه کورنی څانګه ده او هم واضع کړي چي سلاوي ژبه د اروپا په کومه برخه کی زیات ویوونکي لري؟
۲۶۵ځواب: سلاوي ژبه د هندو اروپايي ژبو له څانګو څخه ده چي په ختیځه اروپا او د بالکان په نورو سلاوي هیوادونو کي مروجه ده.
۲۶۶سوال:سلاوي ژبه په کومو لهجو ویشل شوی نومونه یي ولیکئ او لیتواني ژبه د کومي کورنی څانګه ده؟
۲۶۶ځواب: سلاوي ژبه په څو محلي لهجو هم ویشل کیږي، چي د هنګري او بالکان یو څه خلک او همدارنګه چکیان، سلواکیان پولنډیان، سربیان، بوسنیان،کرواتیان، بلغریایان او د مقدونیي خلک په هغي خبري کوی او لیتواني ژبه هم د سلاوي ژبي د کورنی څانګه ګڼلک کیږي.

هندي او اردو ژبي

۲۶۷سوال: هندي د کوم هیواد اوردو او بنګالي د کومو هیواددنو رسمي ژبي دي ولیکئ؟
۲۶۷ځواب: هندي ژبه د هند اصلي ژبه ده او اردو د پاکستان او بنګالي د بنګله دیش رسمي ژبه ده.
۲۶۸سوال:اردو ژبي ته د اردو نوم د چا لخوا ورکړل شو؟
۲۶۸ځواب: شاه جهان چي د ظهرالدین بابر لمسی چي د هند د مغلانو په نوم هم یادیږي.
۲۶۹سوال:اردو ژبه د کومو ژبو څخه منځته راغلي ده ولیکئ؟
۲۶۹ځواب:د اردو ژبه د پخوانی فارسي، ترکي او هندی ژبو څخه جوړه شوې ده.

اړیکي او نړیوال کیدنه

۲۷۰سوال:هغه کوم وسایل دي چي د نړی ئي سره نږدي کړي ده؟
۲۷۰ځواب: لکه مخابرات ، په تیره بیا هغه معلومات چي د مصنوعیي سپوږمکیو، رادار او انترنیټ او داسي نوور څخه لاس ته راځي، نړی ی له پخوا څخه ډیره نژدې کړی ده.
۲۷۱سوال: کوم وسایلو د د هیوادونو د نژدي کول لپاره زمینه برابره کړي ده مثال سره یی واضح کړي؟
۲۷۱ځواب: د ارتباطي او اطلاعاتي وسیلو چټکه وده لکه فکسو کمپیوټر ، انترنیتو تیلفون، تلویزیون او داسیي نورو د هیوادونو د نژدي کول و لپاره ژمینه برابره ککړې ده مثال په ډول که چیرې د وارداتي مالنو وارد وونکي د وګواړي له جاپان څخه زیات سوداګریز مالونه او کالي نیو یارک او دوبی ته وارد کړي وارد وونکي د انترنیټ په مرسته د داړوند و کمپنیو څخه د مالونو د لیږدولو غوښتنه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اړيکو غوره وسيلي

۲۷۲سوال: د اړيکو لومړني وسيلي کومي وي او اوس د اړيکو مهمي وسيلي کومي دي نومونه يي وليکئ؟
۲۷۲ځواب:
۲۷۳س-وال: telecommunicationتيلي کمونيکشن په باره کي اختراعګانو د نړي ځيره ځنګه بدله ده؟
۲۷۳ځواب: د اړيکو پرمختګونه يا telecommunication لکه رادار، تيلفونونه، موبايل، انټرنيټ، فکس او د نړۍ د ډيوړمکيو سيستمونه د نړۍ هيوادنه يو بل ته نژدي کړي او هغه واټن چي د نړۍ د هيوادونو ترمنځ موجود و له منځه لاړ.
۲۷۴سوال: د مصنوعي سپوږمکيو کي د پرمختللو کمرو نسبولو سره انسانانو ته کوم معلومات ورپه برخه شول؟
۲۷۴ځواب: په مصنوعي سپوږميو کي د پرمختللو کمرو نصبول د ځمکي د کړي او سمندرو په باره کي د ځينو حقيقتونو د روښانه کول سبب شوي دي او نوي موضوعګاني يي د ځنګلونو، کانونو، سمندرونو او د ژوندانه د چاپيريال په هکله سپړلي دي.
۲۷۵سوال:د اړيکو عمده وسيلو پرمختګ د انسانانو د ژوندانه په ټوله موده کي څو برخي لري هر برخه يی واضح کړي؟
۲۷۵ځواب:دوه برخي لري: ۱: لومړي وسيلي: لکه اوتونکي (هدهد او کوترې)او اهلي حيوانات لکه آس، اوښ، خر، قاطر.
۲: عصري وسيلي: لکه د ميديا د اړيکو وسيلي(راديو چي منځنۍ ، لنډي، اوږدي او FM څپې لري) تلويزيون، موبايل، کمپيوټر، انټرنيټ، مصنوعي سپوږمۍ چي پاس ورڅخه يادونه وشوه.

پست په نړۍ کي

۲۷۶سوال: په پخوا زمانه کي چين، مصر، يونان، او پخواني روم د پستي خدمتونو په برخه کي د څه شی څخه کار واخيست او هم واضح کړي چي په اړيکو کي څه وده رامنځ ته شوه؟
۲۷۶ځواب: په پخوا زمانه کي چين ، مصر، يونان ، او پخواني روم په امپراتوري کي له حيواناتو او الوتونکو څخه په کټه اخيستنه ليکونه او پيغامونه انتقاليدل کله چي په اقتصاد کي مختلف شغولونه منځته راغلل نو د پُستي خدمتونو په واسطه يي خپلي اړتياوي يي د اړيکو په برخه کي پوره کولي.
۱۷۸سوال: پستي خدمتونه لومړی د چا پواسطه منځته راغلل او هم واضح کړی چي په څوم کال د چا لخوا پستي ټيکټونه رامنځته شول؟
۱۷۸ځواب: په شپاړسمي ميلادي پيړی کي پُست د هيوادونو له سرحدونو څخه بهر شو او د فرانسوا تاکسي په همت لوړي ځل لپاره پُستي خدمتونه رامنځته شو ل او په اروپا کي وده زياته شوه او په ۱۸ مي پيړی کي پُستي ساحه پراخه شوه او ويي کولای شول چي د اړيکو د يوې باوري وسيلي په توګه خلکو ته وسپارل شو.
۱۷۹سوال: د پوست اتحاديه د څو غړو هيوادنو لخوا په کوم کال جوړه شوه او په ۱۹۹۶م کال ددې اتحادې غړي هيوادنه څو ته رسيده؟
۱۷۹ځواب: وروسته   د ۱۸۷۴ميلادي کا ل د ستمبر په ۱۵ نيټه د ۲۱ غړو هيوادونو تر منځ د کنفرانس په پايله کي پريکړه چي د برن د معاهدې په نوم ياديږي لاسليک شوه په ۱۹۹۶ميلادي کال کي د دې اتحاديه غړو شمير ۱۸۹ هيوادنوته ته رسيږي.

په نړۍ کي تيلفون او موبايل

۲۰۰سوال: د تيلفون او موبايل حخه په کومو برخوکي کار اخيستل کيږي او هم واضح کړي چي د تيلفون   مختر ع څوک و؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۰ځواب:د ټیلفون او موبایل څخه په په ډله ییزو رسنیو کي د اړیکو ډیره مهمه برخه لري او له هغو څخه په جغرفیایي مسایلو کي د اړیکو د نیولو په برخه کي د یوي وسیلي په توګه ګټه اخیستل کیږي لکه: آب وهوا، زلزلي اورلګیدني، د سوداګریزو او اقتصادي معلوماتو په برخه کي کار اخیستل کیږي.او لومړي ځل لپاره ګرام هام بل gram ham bill اختراع کړ.
۲۰۱سوال: بي سیمه ټیلفون په کوم کال اختراع شو او هم واضح کړي چي بي سیمه ټیلفون چي لاتین نوم یي سیلولر دي کوم ډول پرمختللي ټیلفون دي؟
۲۰۱ځواب: بي سیمه ټیلفون په ۱۸۹۷میلادي کي اختراع شو بي سیمه ټیلفون چي لاتین نوم یي سیلولر دي هغه ډول پرمختللي ټیلفون ته ویل کیږي چي د دوه تنو ترمنځ اړیکي ټینګوي او هر ځای ته د انتقال وړ وي .
۲۰۲سوال:ملګرو ملتونو په کوم کال بي پري مخابراتو مرکز جوړ کړ؟
۲۰۲ځواب: ملګرو ملتونو په ۱۹۷۰میلادي کال کي مخابراتو مرکز جوړ کړ.

فکس په نړۍ کي

۲۰۳سوال:فکس څه شي دي او په کومو برخو کي یي اسانتیاوي رامنځ ته کړي؟
۲۰۳ځواب: فکس د جغرافیي په ټولو څانګو کي یوله مهمو اړتیاوو څخه یوه له فکس څخه ګټه اخیستنه ده چي د هغي پواسطه پیغامونه لیږي او نژدي سیموته استول کیږي له فکس څخه ګټي اخیستني د اړتیاوړ حقیقتونو د مستند کولو لپاره په جغرافي او نوروو برخ کي ډیري آسانتیاوي رامنځته کړي دي لکه صنعت سوداګرۍ تولیدي وسایل صادرات واردات او داسي نور.
۲۰۴سوال:فکس د چا لخوا اختراع شو او لومړي پیغام یي دکوم ځاي څخه کوم ځاي ته واستاوه؟
۲۰۴ځواب: فکس نوی تکنالوژي ده چي په ۱۹۲۴میلادي کال کي د ریچارد رنجر Rechard H Ringerپواسطه اختراع شو او لومړنی پیغام یي له نیویارک څخه لندن ته واستوه .
۲۰۵سوال:فکس په کومه طریقه پیغامونه له یو ځاي څخه بل ځای ته انتقالوي او په کومو برخو کي ورڅخه کار اخیستل کیږي؟
۲۰۵ځواب: فکس د لیکلي پیغام د انتقال وسیله ده چي د کاغذپرمخ لیکلي پیغامونه او ګذار شونه دي ماشین ته ننه باسي او په څو ثانیو کي ټاکلي ځاي ته رسیږي.
فکس میخانیکي وسیله ده چي د هغي پواسطه اطلاعات او اسناد په لیکلي ډول د یوه سند په توګه انتقالیږي.

انترنیټ او ایمیل

۲۰۶سوال:د مخابراتو ډیره نوي وسیله څه شي ده او څه کي ورڅخه کار اخیستل کیږي؟
۲۰۶ځواب:د مخابراتو ډیره نوي وسیله انترنیټ او ایمیل دی، چي په جغرافیي او ورو علومو او د ژوندانه په نورو برخو کي څانګړي دندي سرته رسوي. جغرافیه پوهان ډر ځیرنو په ټولو مرکزونو کي د پیغامونو د انتقال لپاره له دوارو ویسلو څخه ګټه اخلي له ټولو مهمه خبره داده چي د پیغامونو اخیستل او په ځانګړي او محرمانه ډول دهغي لیږل په هره انازه چي د وغوړو، په لنډ وخت کي سرته رسیږي له دوارو ویسیلو څخه ګټه اخیستنه په ټولو دولتي سوداګریزو موسسسو او شخصي ډول سرته رسیږي.
۲۰۷سوال: انترنیټ څه شي دي او کوم خدمتونه سرته رسوي؟
۲۰۷ځواب:
۲۰۸سوال:چیرته او د چا لخوا په کوم کال یو کوچني ماشین جوړ شو چی د یو کمپیو تر څخه بل کمپیوټر ته معلومات انتقالول؟
۲۰۸ځواب:
۲۰۹سوال:ایمیل څه شی دي او په کومو برخو کي تري کار اخیستل کیږي؟
۲۰۹ځواب:

۲۱۰سوال:مصنوعي سپوږمکیو جغرافیه پوهانو ته کومي وړتیاوي وربه برخه کړېدي؟
۲۱۰ځواب:
۲۱۱سوال:هغه پيغامونه چي دمصنوعي سپوږمکي څخه ځمکي ته رسيږي د څه په نوم ياديږي او هغه پيغامونه چي د ځمکي څخه مصنوعي سپوږمی ته استول کيږي د څه په نوم ياديږي.
۲۱۱ځواب:
۲۱۲سوال:جيو ستشنري اصطلاح کوم خالت ته ويل کيږي تشريح يي کړي؟
۲۱۲ځواب:
۲۱۳سوال:کوم هيوادونه مصنوعي سپوږمکي لري نومونه يي وليکئ؟
۲۱۳ځواب:

د ژوندانه چاپيريال نړيوالې ستونزې

۲۱۴سوال:د ژوندانه چاپيريال تعريف کړي د ژوندانه چاپيريال مهمي برخي کومي دي؟
۲۱۴ځواب: د ژوندانه چاپيريال د ژوندانه د ټولو پديدو يوه ټولګه complexده چي انسان حيوان او نبات لپاره يي د ژوندانه شرايط برابر کړي دي مهمي برخي يي ځمکه، د استوګني ځاي خاوره او په نباتي پوښښ حيوانات او اتموسفير تشکيلوي.
۲۱۵سوال: دکرني او خوړو د برابرولو مناسبي سيمي کومي دي او د کرني او خوړو د برابرولو نامناسبي سيمي کومي دي؟
۲۱۵ځواب:
۲۱۶سوال:د هغو شيانو نومونه وليکئ چي اتموسفير ککړوي او د انسان حيوان او نبات ژوند له خطر سره مخ کوي؟
۲۱۶ځواب:
۲۱۷سوال: د هغه ګازونو او اکسايډونو نومونه وليکي چي دويني دوران او تنفسي جهاز او نورو باندي ناوړه اغيزه لري؟
۲۱۷ځواب:هغه ګازونه کاربن ډاي اکسايد او کاربو مونو اکسايد د متان غاز کلوروفلوروکاربن او دنايتروجن اکسايد تعاملات د ويني په دوران، او تنفسي جهاز او نورو باندي روغتيايي ناوړه اغيزه لري .
۲۱۸سوال:د هغو موادو نومونه وليکي چي په مجموعي ډول د هوا د ککړتيا سبب ګرځي؟
۲۱۸ځواب:په لاندي ډول دي:
۱: زهري مواد ۲: کيمياوي مواد ۳: د غړونو خپريدل ۴: د اضافي غير صحي مواد راتوليدل
۵: د مصنوعي او اتومي مواد و پاتي شوني ۶: دمضرو اجسامو له راتوليدل ۷: سوځيدني
۸: دمناسب کانا ليزسيون نه شتون او داسي نور

د وړلو راوړل(حمل ونقل) وسيلي

۲۱۹سوال: نقليه وسايل د څه شي لپاره پکاريږي او کومي ستونزې رامنځته کوي؟
۲۱۹ځواب: نقليه وسايل د انسان له اړتياوو څخه ګڼل کيږي چي د کاليو او خلکو په انتقال کي ډيري اسانتياوي برابروي خو دلته نقليه وسايل په ښارونوکي د هوا د ککړتيا د لامل په توګه څيرل کيږي.
۲۲۰سوال:هغه لاملونه چي دککړتيا سبب ګرځي په څه نوم ياديږي او هم واضح کړي چي پرمختللو هيوادونو څنګه د هوا دککړتيا مخه نيولې ده؟
۲۲۰ځواب:هغه لامل چي دچاپيريال دککړتيا سبب ګرځي د پوليشن pollutionپه نوم ياديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرمختللي هيوادونه په دې توانيدلي دي چي تريوي اندازې د نقليه وسيلو د مضرو موادو مخهونيسي ځکه چي پدې هيواد ونو نوي تکنالوژي او د نقليې ښې وسيلې ددې سبب شوي دي چي دمضرو غازونو مخه ونيول شي هغه نقليه وسيلې چي د لوګي او غازونو لامل ګرځي اجازه نه ورکول کيږي چي تګ او راتګ وکړي.
۲۲۱سوال: زمونږ د ګران هيواد افغانستان مرکز کابل فضاء د څه په واسطه ککړه شويده؟
۲۲۱ځواب: زمونږ د ګران هيواد افغانستان مرکز کابل دښار د ښکلي فضا مضرو غازونو او د زړو موټرو لوګيو او د بې کيفيته تيلو په استعمال سره چي په هواکې د سلفرو او سرپو د زياتوالي سبب کيږي خرابه کړي ده.

د ژوندپه چاپيريال باندی دکارخانو اغيزې

۲۲۲سوال:په پراخه پيمانه د کارخانو څه مشکلات رامنځته کړي او هم واضح کړي چي د صنعتي انقلاب زانګو کوم هيواد دي؟
۲۲۲ځواب:د کارخانو پراخه پيمانه جوړول د هوا، د ځمکې د روانو او د ځمکې لاندې اوبو د ککړول لامل ګرځي. صنعتي انقلاب له اروپا څخه پيل شو او اصلي زانګويي دانګلستان هيواد دي.
۲۲۳سوال:کوم ګازونه د هوا فزيکي او کيمياوي خواصو ته تغير ورکوي نومونه يې وليکئ او دا ګازونه څنګه پيداکيږي؟
۲۲۳ځواب: لکه د کاربن ډای اکسايد co_2 د متانCH_4 کلورو فلورو کاربن choloro fluoro carbonغاز کې کيمياوي او سروونکو سرچينو څخه خارجيږي چي د هوا په لوړو پوړيو کې د اوزون په قشر کې کيمياوي ترکيبونو سره تعامل کوي د اوزون طبقي ويجاړوي اوپاي کې د ځمکې د توديدو سبب ګرځي.
۲۲۴سوال:اتومي کارخانو راديواکتيف د کومو ستونزو لامل ګرځي او هم واضح کړی چي د اوزون طبقه د کومو ګازونو په واسطه تخريبيږي؟
۲۲۴ځواب:اتومي کارخانې راديو اکتيف radioactive wasterپاتي شوني د لاندينو ستونزو لامل ګرځي.
۱: اتومي وړانګې(تشعشعات) د يو کيلو متره مربع په ساحه کې تخريبات کوي.
۲: په کرنه، کښت اوکار منفي اغيز لري.
۳: فضاته داخليږي
۴: حيوانات، انسانان او نباتان په مرګ تهديدوي.
۵: د جرنوبل اتومي چاودنې چي پراخه ساحه له منځه يوړه ددې مطلب ښه بيلګه ده.
۶: د کاربن ډاي اکسايد د غاز د توليد سبب ګرځي.
۷د پوستکي سرطان رامنځته کوي.
۸: د خوړ مواد تاسيسات اغيزمن کوي.
د اوزون طبقه د کلکوروفلورو کاربن چي له فابريکو او سرونکو سرچينو څخه خارجيږي چي د هوا په بوړو بوړوکې او د اوزن په قشر کی کيمياوي ترکيبونو سره تعامل کوي پدې اساس د اوزون طبقه ويجاړوي.

د صنعتي موادو پاتي شوني

۲۲۵سوال:د چاپيريال د پاک ساتلو په خاطر بايد څه وشي چي هوا ککړه نه شي؟
۲۲۵ځواب: : د ژوندانه ځای په مجموع کې پاک وساتو نو له همدې امله هغه صنعتي پاتي شوني چي کار خاني او صنايع توليدوي د هغو د ضرر مخنيوي وشي چي چاپيريال ککړنشي.
۲۲۶سوال:پاتي شوني په کومو برخو ويشل شويدي شماره واز يي وليکي او د هر يه اړه لنډ لنډ معلومات وليکئ؟
۲۲۶ځواب: : د چاپيريال د پاک ساتلو لپاره بايد لاندې نقطې په پام کې ونيول شي.
۱:فزيکي پاتي شوني:physical state لانئ برخې لر]: ی کورونو [اڅ شون] ناولڅ اوبه او داسي نور
۲: حياتي غضوي پاتي شوني

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳: خدماتي سکتورنه: چې ځمکني هوايي او سمندري نقليه وسلې دي.
۴: د خوړو پاتې شوني د ډوډۍ او پخلنځي پاتې شوني.
۶: ښاري پاتې شوني: چيې معمولاً د وروستو مواد و پاتې شوني دمتان غاز توليدوي.او داسې نور ....
۲۲۷سوال:د اروپا کوم سيندونه ډير ککړ دي نومونه يې وليکئ؟
۲۲۷ځواب: اروپا کې تايمز او راين سيندونه صنعتي او کيمياوي فابريکې چې ددې سيندونو په غاړو کې جوړې شوي دي ددې فابريکو اضافي مواد سيندونو ته ځي او حيواناتو د ژوندانه چاپيريال ککړ وي.
۲۲۸سوال:د صنعتي پرمختګونو ګټې او زيانونه کوم دي وليکئ؟
۲۲۸ځواب: صنعتي پرمختګونه که له يوې خوا د انسان د اړتيا وو د پوره کولو په برخه کې ګټور وو. په هغه اندازه يې ځمکه، سمندر او هوا ککړه کړې هم ده.

د اوزون د طبقي د نرۍ کيدلو خطرونه

۲۲۹سوال:د اوزون طبقه د سمندر د سطحي څخه څومره لوړه ده او څه اهميت لري؟
۲۲۹ځواب:
۲۳۰سوال: د بنفش څخه اخوا ته وړانګي په څو ډوله دي هر يو يي تشريح کړي؟
۲۳۰ځواب:
۲۳۱سوال: د اوزون د طبقي نرۍ کيدل او تخريب کيدل کومې ستونزې پيدا کوي؟
۲۳۱ځواب: د اوزون د طبقي نرۍ کيدل او تخريب کيدل د ځمکي پرمخ ژوند له تهديد سره مخامخ کوي.

د اوزون د طبقي زيانمن کيدل

۲۳۲سوال: کوم ګازونه د اوزون د طبقي د زيانمن کيدو سبب ګرځي او دا ګازونه د څه شي څخه پيدا کيږي؟
۲۳۲ځواب: ګل خانه يي ګازونه لکه (کاربن ډای اکسايد متان غازونه او دنايتروجن اکسايد) او د کلورو فلورو کاربن غاز چې د اوزون د غاز د طبقي د زيانمن کيدلو سبب ګرځي.چې د سړوونکو دستګاوو لکه يخچالونه، ايرکنډيشنو سړوونکی ماشينونو او داسې نورو څخه راوځي.
۲۳۳سوال:ګل خانه يي ګازونه په څه شان د اوزون طبقه تخريبوي او هم واضح کړي چې د لندن د ۱۹۹۵م کال په غونډه کې کوم ګازونو د مخنيوي پريکړه وشوه؟
۲۳۳ځواب: او په ۱۹۹۵ميلادي کال کې د لندن غونډه کې دکلوروفلورو کاربن مخنيوي وشوو چې بايد نور توليد نه شي.
۲۳۴سوال:د اوزون د طبقی تخريب په ځمکه کې دکومو زيانونو سبب ګرځي؟
۲۳۴ځواب:
۲۳۵سوال:کوم چينايي پوه په کوم کال موندلي چې د جنوبي قطب په برخه کې د اوزون په طبقه کې يو لوي سوري پيدا شوي چې پراخوالي يي ۲۶ ميليونه کيلو متره مربع ته رسيږي؟
۲۳۵ځواب:Van Alanچينايي پوه وموندله چې په جنوبي قطب کې يو لوي سوري دي چې ۲۶ ميليونه کيلو متره مربع پراخوالي لري.

د ځنګلونو پريکول

۲۳۶سوال:د فوتو سنتيز عمليه د هوا په پاکوالي کې څه اغيزه لري؟
۲۳۶ځواب: فوتو سنتيز photosynthesis په عمليي نباتات د رينبو په واسطه له ځمکي څخه اوبه او مالګي جذبوی او پاڼو ته يي انتقالوي پاڼه کاربن ډاي اکسايد له هو جذبوي او دلمر دروښنايي په شتون کي کاربو هايدريد توليدي او د ورځي اوکسيجن ازاد وي چې د ژونديو موجوداتو لپاره حياتي ارزښت لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳۷سوال:د ځنګلونه د انسان لپاره کومې ګټې لري ويې ليکئ؟

۲۳۷ځواب:ځنګلونه د لاندې ګټه لري د انسان لپاره

۱: د ميوې او نباتاتو ريښې د ځينو انسانانو خواړه جوړوي.

۲: د ونو لرګي په ودانيو، د کور د سامانونو او کاغذ په جوړولو کې استعماليږي.

۳: د ونو سيورى انسان له ډيرې تودوخې څخه ساتي.

۴: ځنګلونه د سيلابونو مخه نيسي ځکه چې باران دونو په پاڼو او څانګو لګيږي او چټکتيايي ورو کوي.

۵د ځنګلونو له حاصلاتو څخه د درملو لپاره ګټه اخلي.

۶: ځنګلونه د تفريح او ساعت تيرى لپاره مناسب ځاى ګڼل کيږي.

۷: د وحشي ژوو د ژوند چاپيريال جوړوي.

۲۳۸سوال:کوم لاملونه د ځنګلونو په له منځه وړلو کې زياته برخه لري؟

۲۳۸ځواب: لاندې لاملونه د ځنګلونو په له منځه وړلو کې زياته برخه لري.

۱: د کورونو جوړول او په نړۍ کې صنعتي پرمختيا

۲: د ځنګلونه تبديلول په کرنيزه ځمکه

۳: اور لګيدني

عطاالرحمن محمدی شینواری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطاءالرحمن محمدی شینواری

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library